

ANUL XVI NR. 7 (611) — 11 februarie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

BIBLIOTECA CENTRALĂ REGIONALĂ
R.P.R.
Hunedoara

me-
men-
to

carte

● În Editura Academiei a apărut cel de-al doilea volum al lucrării lui Athanase Joja **Studii de logică**, cuprinzând trei părți: logica sistematică, istoria logicii (momente cheie), logica sociologică, a istoriei, definiția omului (logica antropologică).

● În aceeași editură: **Ampelografia Republicii Socialiste România** (vol. VII): Lucrarea — realizată sub îngrijirea acad. Gherasim Constantinescu — cuprinde descrierea botanică, agrobiologică și tehnologică a 40 de soiuri rare prezentând un interes practic de perspectivă.

● Noi apariții în colecția «Lucaferul»: Ion Tușu — **Versuri**, volum ce indică un poet de reale resurse; Horia Gane — **Lumină întârziată**, conținând versuri răspicite de autor prin presă, dar și o serie de inedite.

● O nouă ediție de **Versuri** ale lui Lucian Blaga (în colecția «Cele mai frumoase poezii») a Editurii tineretului. Selecția și prefața aparțin poetului Aurel Rău. E un nou prilej de delectare cu această mare poezie, de meditație fertilită. Selecția, chibzuit organizată, grupează poeme dintre cele mai însemnate ale acestui autor.

● Jack Bratin a tipărit la Editura muzicală un **Calendar al muzicii universale**. Concepută ca un inventar pe zile al personalităților și evenimentelor muzicale, această lucrare este de o utilitate neîndoielnică. Sint prezentări succinte peste 800 de muzicieni, mai bine de 200 de prime audiții și alte momente muzicale, se dau o serie de indicații bibliografice etc, care, cu ajutorul unui indice general, pot fi imediat găsite în corpul lucrării. Ideea unui atare calendar ni se pare excelentă (cu toate că pentru o viitoare ediție am sugera și o includere a calendarului muzical al diferitelor popoare antice, o cuprindere mai amplă a folclorului și a zonelor geografice extraeuropene).

● Fiindcă tot sintem în domeniul

coperta noastră

La vânătoare

Fotografie de E. IAROVICI

(Citiți fotoreportajul din paginile 4-5-6-7)

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENT:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

cărții muzicale să mai notăm apariția unei biografii a marelui tenor **Caruso**, și anume a celei subintitulată «măca biografie autorizată», elaborată de Pierre V.R. Key în colaborare cu Bruno Zirato (traducere de Aurel Bugariu, prof. dr. Olga Grozăvescu și Victor Mihuc). Obiectul cărții îl constituie: «povestea autentică a personalității și carierei artistice a lui Enrico Caruso».

● Traducerea cărții scrise de Edith Piaf, faimoasa cântăreață franceză, **În vârtejul norocului** (în românește de Constanta Stănuțescu) este un prilej de meditație pe marginea destăinuirilor, consemnărilor și observațiilor acestei artiste care i-a smuls lui Jean Cocteau, între alții, acta admirație («ea depășește muzica și cuvintele... sufletul străzii pătrunde în toate încăperile orașului»).

cinema

● De două zile se află pe ecrane valorosul film istoric românesc **Dacia**. Întâmpinat cu reală emoție și interes, această recentă creație a cinematografului nostru cunoaște un binemeritat succes (vezi și pag. 12-13).

● **Nimeni nu voia să moară.** O frumoasă realizare a cineaștilor lituanieni. Despre curaj și lașitate, despre forță și slăbiciune, despre hotărâre și ezitare — toate acestea pe fondul unei povestiri inspirate de unele evenimente din Lituania primitivă ani ai socialismului — ne vorbește V. Alakivičius. Numele acestui scenarist și regizor trebuie reținut. «Știe să scrie» cinematografic. Actorul Donatas Banionis a fost distins cu Premiul pentru interpretare masculină la Festivalul

Gianni Morandi

valul de la Karlovy Vary 1966. În alte roluri: R. Adomaitis, Nia Armanė (Rude de sînge), B. Oia (Drumul spre chei).

● **Nu sint demn de tine.** Ettore M. Fizzarotti a avut o idee ci se poate de comercială: să «cranzeze» trei din melodiile de succes ale lui Gianni Morandi în genunchi mă întorc **LA TINE**, **Nu sint demn DE TINE** și **Ce m-ai făcut FĂRĂ TINE**. Știm cea ieșit. Am văzut primul film. Al doilea este la fel: un Morandi pocăit (ca erou), foarte supus tuturor rețetelor ieftine (ca actor) și din cînd în cînd credincios lui însuși (în calitate de cîntăreț). În restul distribuției: Laura Efrikian, Nino Taranto, Dolores Palumbo, Raffaele Pisu.

● **Din lumea fluturilor** (regia, Dumitru Dădîrlat), **Poveste pe un metru pătrat** (regia, Mircea Popescu) — două investigații delicate în universul micilor viețuitoare.

● **Reluări binevenite: Fanfan la Tulipe, Ciociera.** Creațiile lui Christian Jaque și — respectiv — Vittorio de Sica nu mai au nevoie de recomandări.

● **Mari actori pe ecranele noastre: Toshiro Mifune** (Sanjuro), **O. Welles** (Falstaff), **Anthony Quinn** (Zorba grecul), **Gérard Philipe** (Fanfan la Tulipe), **Sophia Loren** (Ciociera), **Jean Gabin** (Domnul), **Laurence Harvey**, **Claire Bloom** (Lumea minunată a fraților Grimm).

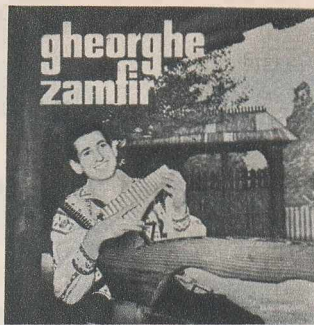
● Statisticile recente ne spun că marele succes de casă al cinematografului francez a fost în 1966 **Un bărbat și o femeie**, filmul lui Claude Lebouch distins cu Marele premiu la Cannes (700.000 de spectatori numai la Paris). Urmează: **La curée** (regia, Roger Vadim) și **Arde oare Parisul?** (regia, René Clément).

disc

Au apărut primele discuri românești STEREO de muzică populară.

● Primul disc: excelenta noastră cîntăreață de muzică populară **Ioana Radu**, Orchestra apare, mai bine zis se aude, în relief absolut! Tambalul sună într-o parte, vioarele într-alta, contrabasul ține și el hangul, pe undeva, iar deasupra tuturor vocea Ioanei Radu. Ce să vă dorim mai mult decît actul? (ST-EPD-1142).

● Și-acum **Maria Lătărețu**: tot în... relief! «Cucule mare dușman» cîntă parcă

din mijloc... de codru des. La fel și iubita noastră solistă, Orchestra lui Nicu Stănescu poate fi identificată acustic, în toate compartimentele ei instrumentale, plus... mîna dirijorului! (ST-EPD-1140)

● **George Vancu**, în fruntea formației sale de muzică populară românească o înscriește pe solista **Lucreția Ciobanu**, fără să-i acopere gingășia vocii, tot pe cărările (sau microscopanele) discului STEREO. Remarcabile, bucățile: «Gă-tă-te codrule bine», «Am avut draguț în sat» sau «Eu și-am spus bade de-aseară», și multe altele asemănătoare (ST-EPD-1141).

● Și năul lui **Gheorghe Zamfir** se aude altfel la STEREO. Parcă fiecare fluier al străvechului instrument cântă distinct în ritmul jocului. Iar în «Doina de jale» sau în «Doină» capătă inflexiuni de voce omenească tînguitoare și miădie (ST-EPD-1143).

muzică

● Săptămîna muzicală este atrăgătoare la ambele programe simfonice curente. La Filarmonica «George Enescu» dirijorul **Mircea Basarab** împreună cu pianista **Lottie Morel** din Elveția prezintă — în primă audiere — Concertul pentru pian și orchestră de A.F. Marescotti, muzician legat de țara noastră și prin prezența sa la ultimul Festival «George Enescu». Pe afix mai figurează **Liviu Glodeanu** și **Johannes Brahms**.

● La Radioteleviziune este oaspete dirijorul **Nicolae Boboc**, care-și desfășoară activitatea artistică la Timișoara; soliștii al concertului vor fi pianistul **Ranko Tudor** din Iugoslavia și baritonul **Ionel Pantea**. Ascultăm șapte cîntece «Din viața noastră» de Paul Constantinescu, Concertul nr. 3 în do minor de Beethoven și o primă audiere din muzica franceză contemporană: Simfonia a II-a de Henri Dutilleul.

● O interesantă «Seară de cvartet» ne prezintă formația compusă din **L. Rogulski, H. Schneider, A. Roth și T. Ungureanu**, în 15 februarie la sala mică a Palatului. Cvartet nr. 1 în do major de I. Dumitrescu, Trei idile pentru cvartet de coarde de Franck Bridge, Cvartet nr. 1 în do minor de Brahms.

plastică

● **Ligia Macovei** — pictură și grafică, într-o expoziție amplă, ultimele lucrări ale uneia dintre cele mai interesante artiste ale momentului actual. Practicînd o artă de reflecție, de investigație psihologică, lumea și personajele pe care le aduce Ligia Macovei în scenă poartă multiple potențe afective. «La un pol, fie că fixează drama, fie că fixează aspectele senine ale existenței, întîlnim elogiul, — remarcă prefațatorul expoziției, E. Schileru — la celălalt contestarea evoluează de la persiflaj la sarcasm». Ligia Macovei ne introduce într-o lume mirifică, în care exploziează coloristică iscă o vegetație luxuriantă în peisaje sau trăiri onirice de profundă tensiune. Pornind de la texte clasice ale literaturii române, artista prezintă un ciclu de desene pe motive eminesciene și numeroase monotipii în care replăsmuiește, uneori poliorom, momente din universul argehezian, corepondențe plastice de o subtilă profunzime și de o rară frumusețe. O expoziție care trebuie văzută (sala Dalles).

● **V. Dobrian** — grafică. Orașe cu case vechi care perpetuează farmecul medieval, secretele naturii ascunse în celule sau în mișcările sevelor, naturi moarte — exerciții de virtuozitate coloristică și compozițională, lumea fascinantă a mediului subacvatic sau portrete înghețate în apele oglinzilor, iată o enumerare neexhaustivă a registrului tematic al actualiei expoziții a lui V. Dobrian. Din geometria liniilor artistul caută neconștient elemente pure de structură. Liniile severe curg în curbe calme născînd bolgi, cadre ori profiluri elevate, sau se desfașoară pe plan, drepte, și nasc peisaje citadine și interioare de-o strictă ordine decorativă. Dacă arhitectura formelor e rațională și rece, în

schimb geometria lor e împlinită de culorile pure, care dau armonie și originalitate (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

teatru

● Continuă — și-l semnalăm — ciclul spectacolelor lectură la Teatrul Mic. De astă dată un debut scenic — poetul **Dimos Rendis** — cu piesa **Linie moartă**. Succesul spectacolului a fost conferit de regia lui **Mihai Dimiu**, caldă, discretă, nuanțată, estompînd caracterul de metaforă puțin livrescă a textului, cu unele bune scene lirice umaniste. Am reținut dintre interpreți pe: **Leopoldina Bălanuță**, **Maria Potra**, **Dinu Ianculescu**, **Mihai Dogaru**. Negativ, cadrul plastic al lui St. Hablinski.

● Premieră pe țară la Piatra Neamț (în prezența autorului venit să-și aplauda interpretii) a piesei **Tristan și Izolda** de un cunoscut autor parizian, **Jean de Beer**. Vechea legendă de dragoste e transpusă în acordurile unei lirici moderne. Regia lui **Dinu Cernescu** a compus cu finețe un cadru și o ambianță sensibilă, orchestrînd un spectacol armonios cu un grup de tineri actori: **Adriana Popovici**, **Traian Pîrllog**, **Ion Bog**, **Olga Bucătaru**, **Al. Lazăr**. Scenografia — susținută de metafora simplă dar elocventă a lui Vl. Popov ca și de costumele lui **Mihai Mădescu**.

● Stagiune pe Valea Jiului, **Cuza Vodă** — o interesantă evocare dramatică de **Mihail Davidoglu** (autor al cărui nume îl vedem rar pe afișele teatrelor) în regia lui **Marcel Șoma**. În rolurile principale: **Marcel Popa** (Cuza Vodă), **Mircea Pînișoară**, **Jean Tomescu**, **Carmen Tăutu**.

● Sennalăm mereu bunele inițiative ale teatrelor provinciale. Este cazul Teatrului Național din Craiova care a înregistrat o nouă premieră cu o piesă originală și un nou debut: **Calea laptelui** — comedie în 3 acte de **Mircea Ștefan Ciocioriu** — o dezbateră pe tema majoră a responsabilității tinerei generații față de problemele epocii. Regia, același **Petre Sava-Băleanu** a cărui activitate ar fi interesant de semnalat și pe o scenă bucureșteană. Scenografia, **Vasile Buz**. Distribuția: **Valeriu Dogaru**, **Remus Mărgineanu**, **N. Radu**, **Manu Nedeianu**, **Nae Mazilu**, **Elena Gurgulescu**, **Costică Ionescu**, **Petre Iliescu-Anatin**, **Titus Gurgulescu**.

● **Coctail bar**: o nouă revistă a Teatrului de estradă din Ploiești de **Aurel Felea**, **Sandu Anastasescu** și **Sadi Rudeanu** în regia lui **Alexe Marcovici**. Notăm dintre interpreți pe: **Mica Balaban**, **Alexe Marcovici**, **Grațela Chișu**, **Joujou Mihalache**, **Dorin Ionescu**, **Mihai Carol Orosz**, **Victoria Trifescu**. Spectacolul ne oferă plăcute momente vesele și citeva bune bucăți de muzică ușoară. N-ar fi stricat însă mai multe melodii românești și măcar o piesă din folclorul nostru atît de bogat.

● **Coctail bar**: o nouă revistă a Teatrului de estradă din Ploiești de Aurel Felea, Sandu Anastasescu și Sadi Rudeanu în regia lui Alexe Marcovici. Notăm dintre interpreți pe: Mica Balaban, Alexe Marcovici, Grațela Chișu, Joujou Mihalache, Dorin Ionescu, Mihai Carol Orosz, Victoria Trifescu. Spectacolul ne oferă plăcute momente vesele și citeva bune bucăți de muzică ușoară. N-ar fi stricat însă mai multe melodii românești și măcar o piesă din folclorul nostru atît de bogat.

● **Coctail bar**: o nouă revistă a Teatrului de estradă din Ploiești de Aurel Felea, Sandu Anastasescu și Sadi Rudeanu în regia lui Alexe Marcovici. Notăm dintre interpreți pe: Mica Balaban, Alexe Marcovici, Grațela Chișu, Joujou Mihalache, Dorin Ionescu, Mihai Carol Orosz, Victoria Trifescu. Spectacolul ne oferă plăcute momente vesele și citeva bune bucăți de muzică ușoară. N-ar fi stricat însă mai multe melodii românești și măcar o piesă din folclorul nostru atît de bogat.

Grațela Chișu

televiziune

DUMINICĂ 12 FEBRUARIE. O inovație la **Emisiunea pentru sate**: transmiterea unui program, special alcătuit, dintr-o sală cu public de la Cluj (10.30) ● De la Oslo se transmite desfășurarea celei mai dificile probe a **Campionatului mondial de patină viteză** — 10.000 m (16.00) ● Fără recomandări speciale: **Magazin 111** (17.00) ● Într-un fel de coctail artistico-sportiv intitulat **Sportul...** la varietăți notăm, pe lîngă numele citorva obișnuiți ai estradei TV (Gică Petrescu, Marina Voica, Stela Popescu, Pompilia Stoian, Mariana Bădoiu, Dem Rădulescu, Horia Ciucleșcu, Nicu Constantin, Cosma Brașoveanu, Petrică

Stela Popescu

Popa ș.a., și citeva nume oarecum în penru spectacolul de varietăți: **bc Vasile Mariuțan** și **Mircea Dobro** fotbalistii (sau, dacă vrei, foștii liști) **Sony Niculescu** și **Titus Grig** (18.10) ● **Interviziune**: un spectacol divertisment transmis de la Sofia (21.45) ● **Niște noi Aventuri de vină** (21.45) ● Într-un montaj muzical grafic promițător intitulat **Frumoșețea**, își dau întâlnire citiva rei interpreți de operă și operetă: **Ne Teodora Lucaci**, **Elena Botez**, **V. Rădulescu**, **Valy Niculescu**, **Cleo Melidoneanu**, **Marica Munteanu**, **Mitrache**, **Cristina Dan**, **Valentin dorian**, **Constantin Gabor**, **George cea**, **Bimbo**, **Mărculescu**, **Eugen Țeanu** ș.a. (22.00).

MARȚI 14 FEBRUARIE. O rubrică educație artistică, care a înregistrat contestabile succese: **Momente de tona cinematografică**. În prog de astăzi: «**Arta lui Kulesov**» (● **Un scurt program distractiv: Est tinereții** (19.40) ● **Aminat** de pe de 31 ianuarie, este reprogramat tacolui cu **Doamna lui Ieremia** ma istorică a lui **Nicolae Iorga** terpretarea unui colectiv de act Teatrului Național din București (2)

MIERCURI 15 FEBRUARIE. Se **Aventurile lui Robin Hood** este teptat mereu cu aceeași plăcere (● **Desene animate muzicale** (n îndoim că ar exista și nemuzicale) (● **Filmul artistic Vedeta aren** premieră pe țară. Un film de a cam melodramatic dar cu spectacu numere de circ (21.00).

JOI 16 FEBRUARIE. Ne menține comandarea pentru o rubrică vădit — **Emisiunea de limbă română temporană** «Mult e dulce și frumos» (19.20) ● O rubrică uitate-o-șnu-i: «**Emisiune de actualitate tea** (19.30) ● După **Clubul tinereții** (v am putea viziona (sau, eventual, în aparatul) melodrama **Cele două** line, o coproducție a studiourilor f italiene cu **Mike Marshall** și **V. Ciangotini** (17.00).

VINERI 17 FEBRUARIE. Recoma tineretului școlar emisiunea **Șco tradiții** care ne va înfășia citeva «**școli brașoven**» (18.25) ● Cu binec cuta-competență, **George Deriețea** prezintă în cadrul rubricii **Atlas** coloriz: «**Depresiunea Oravița**» (● **Reginim** dintre emisiunile obi de **vineri** **Teleglobul**, care ne pr note de călătorie din **Thailandă** (● **Programul zilei** se încheie cu c sione muzical coreografică: **Stelu zăpadă** (21.55).

SÎMBĂTĂ 18 FEBRUARIE. De l vincer (Olanda) ni se transmite as de la **Campionatul mondial de naj viteză (femei)**. Vom urmări de 1.500 m (17.00) ● Încă o emi atractivă pentru tineretul școlar pattrăc că nu sintem cu toții șco **Nota 10... la muzică**, cu parțic elevilor de la Liceul de muzică i București (18.25) ● Din programul reținem emisiunea **Melodii prer** (19.30) ● **Televiclopedia** (20.00) rialul — foarte inegal — **Baronul** (● O emisiune muzical distractivă: se lansează un cîntec (21.50).

sport

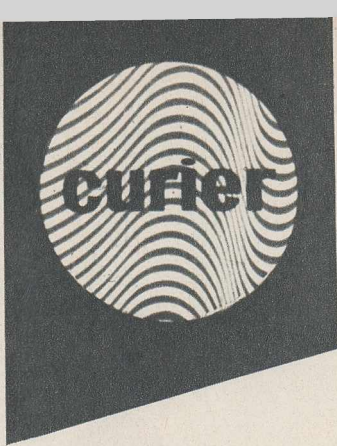
Pronosticul lui TITUS OZIO conștă în **Prognosul nr. 6** din bruarie 1967.

Campionatul italian A

- I. Bologna-Cagliari
- II. Brescia-Spal
- III. Foggia-Lanerossi
- IV. Juventus-Fiorentina
- V. Lazio-Lecco
- VI. Mantova-Milano
- VII. Napoli-Roma
- VIII. Venezia-Torino

Campionatul italian B

- IX. Genoa-Livorno
- X. Pisa-Sampdoria
- XI. Salernitana-Modena
- XII. Verona-Arezzo
- XIII. Messina-Catanzaro

economii de metal

Urmărind să reducă pe cât posibil consumul de metal, se folosește în sectorul precizării mecanice, un colectiv de ingineri și tehnicieni de la întreprinderea navală din Galați a pus la punct un nou procedeu de confecționare a sculelor așchietoare. Acesta constă în înlocuirea sculelor din oțel rapid cu acele din același metal, aplicate pe suporturi din oțel-carbon. Pus în practică, procedeuul dovedit o serie de noi calități. Primul rind s-a redus cu -70 la sută consumul de oțel, iar costul, mai costisitor decât oțelul

de carbon. Pe de altă parte tehnologia de confecționare a sculelor a fost simplificată prin eliminarea operațiilor de tratare termică și o dată cu acestea și a agregatelor unei întregi linii de producție, creându-se spații pentru alte activități și un dispozitiv de instalații pentru tratamente termice.

La efectuarea studiilor și determinarea celei mai optime rețete tehnologice, autorii au fost sprijiniți de cadrele didactice de specialitate ale Institutului politehnic din localitate.

Ion MECA

Îrșitul gândacului de colorado

Potrivit calculului Organizației pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) a O.N.U., pierderea anuală provocată de insecte, păsări și animale dăunătoare pe cîmp reprezintă 30 milioane tone de cereale, adică la sută din totalul recoltei mondiale. Dăunătorii din hambar distrug aproximativ 50 milioane de tone, adică 10 la sută din totalul recoltei. Prin asigurarea de către industria chimică a produselor necesare și aplicarea eficientă a măsurilor de protecție a plan-

telor, în țara noastră se evită anual pierderi importante. Ultima realizare în domeniul combaterii dăunătorilor o constituie producerea unui biopreparat împotriva gândacului de Colorado. El a fost creat de către un colectiv de cadre didactice de la Universitatea «Al. I. Cuza» și specialiștii ai fabricii de antibiotice din Iași. În cursul experimentărilor făcute în câmp, antidăunătorul, denumit «Bio-boverin», a dat rezultate excelente.

taina topolniței

Peștera Topolnița din țara noastră este una dintre cele mai întinse din lume. Ea prezintă o particularitate neobișnuită. În străfundurile sale se erd, prăvălindu-se din direcții diferite, într-un zgomot asurzător, nu mai puțin de patru surzi. Disparația bruscă a acestor ape sub pământ a constituit, din totdeauna, un mister pentru călători, formînd obiectul multor legende și povestiri. Un

grup de cercetători de la Institutul de speologie «Emil Racoviță» al Academiei Republicii Socialiste România a elucidat însă această taină după ce a explorat, învingînd multe obstacole și pericole, întreaga peșteră. Ei au constatat că apele respective se unesc în adîncul grotei, lungă de 11 km, formînd un singur șuvoi care alimentează izvoarele de pe versantul opus intrării principale a cavernei.

performanță tehnică

La Uzina de strunguri din Iași a fost omologată o nouă performanță tehnică în construcția și exploatarea strungului revolver SRV-40. Este vorba de automatizarea ciclului de lucru al dispozitivului de strunjire. Cu ajutorul unui cuplaj electromagnetic, roata curelei, turațiile, avansul de lucru și avansul rapid se schimbă automat, după un program prestabilit. Executarea acestor operațiuni este dirijată de la un tablou de reglare, care acționează vechile manete și

manivele de fixare și de mișcare a întregului dispozitiv de strunjit. Prin automatizarea ciclului de lucru, strungul SRV-40-TA se ridică la nivelul tehnic al celor mai bune mașini-unelte similare cunoscute în străinătate. La aceeași uzină a fost de asemenea omologată prima serie de strunguri modernizate SN-400 cu comandă program, principalul produs pe care-l realizează întreprinderea în acest an.

V. MUREȘAN

A început vacanța. În aceste zile Piriul Rece — tradițională gazdă a studenților — freacă de animația și veselia tinerilor oaspeți.

Fotografie de S. STEINER

fesuri la ... timișoara

La Fabrica de pălării din Timișoara au intrat în funcțiune 6 mașini de confecționat fesuri destinate exportului. Acestea sînt prevăzute cu dispozitive de lărgire și de formare a clinilor, cu un sistem de tricocat

circular, cu ace și platine de dimensiuni mărite. Mașinile au o productivitate cu aproape 40 la sută mai mare decât celea folosite în prezent la confecționarea băștilor. Realizată după o concepție originală a unui

colectiv de specialiști timișoreni, mașina de confecționat fesuri, prima de acest fel construită la noi în țară, a fost brevetată ca invenție românească. Ea asigură fabricii economii de 1,7 milioane lei pe an.

un nou tip de aerotaxi

Întreprinderea de industrie locală din Brașov a început pregătirile pentru fabricarea unui nou tip perfecționat de avion utilitar. Acesta va avea multiple întrebuințări: în domeniul sanitar, agricol, ca aerotaxi, pentru exerciții de parașutism etc.

Specialiștii întreprinderii, sub conducerea ing. Iosif Silimon, șeful colectivului de concepție au găsit formule constructive care permit acestui tip de avion să aterizeze și să decoleze pe piste foarte scurte.

Potrivit planurilor, în urmă-

tori patru ani numai pentru nevoile agriculturii vor fi construite aproape 100 de avioane utilitare. Aceasta va permite tratarea cu diverse substanțe chimice a unei suprafețe de teren de 2,3 ori mai mari ca până acum.

noutăți

● Între Termocentrala Craiova și Dunăre se construiește o linie de înaltă tensiune — 220 kV — al cărui traseu cuprinde un tronson lung de 1 040 metri peste apele fluviului. Numai fundația de susținere a acestei uriașe instalații are dimensiunea unui bloc cu patru etaje (12 metri înălțime și 20 x 20 metri suprafață), iar «picioarele» fundației sînt construite din 144 piloți implantați în pământ.

● În ultimii ani la Iași au fost efectuate cercetări arheologice cu scopul precizării vechimii acestui oraș. Cele mai importante descoperiri se grupează atît pe teri-

torul actualului oraș, cît și în satele din jurul Iașilor, unde s-au identificat nivele de locuire din secolele XIII-XIV.

Așezarea în sinul căreia se cristaliza procesul de urbanizare este amintită pentru prima oară în izvoarele scrise, la sfîrșitul secolului al XIV-lea, sub denumirea de *laski torg*.

În secolul al XV-lea, în documentele interne și externe emise de cancelaria moldovenească, orașul Iași mai apare și sub denumirea *lași*. În privilegiul dat de Alexandru cel Bun negustorilor polonezi din Lvov, tîrgul Iași este menționat în 1408 ca punct vamal. În anul 1434 se menționează existența Curții

domnești.

Astfel, izvoarele arheologice concordă cu datele scrise acum aproape șase secole care atestă vechimea celui mai important oraș al Moldovei.

● În regiunea Oltenia se vor pune în execuție în acest an proiectele privind lucrările de irigație a 20 716 ha. Totodată sînt în fază de întocmire proiectele pentru lucrările necesare irigației a încă aproape 8 000 de ha. A început de asemenea instruirea specială a unor ingineri care, trimiși la raioane, vor trece, împreună cu tehnicienii locali, la amplasarea proiectelor primite de către unitățile agricole.

Încetul cu încetul, sania care vine în urma vânătorilor se încarcă.

vânătoare în

Final de vânătoare, cu ficat de mistreț la frigare.

Fotoreportaj de E. IAROVICI
și Tr. PROSAN

Pe drept ori pe nedrept, nu s-a dat niciodată crezare poveștilor vânătoarești. Povestea noastră vânătoarească este însă una adevărată... O atestă fotografiile. S-a petrecut în Țara de Sus, prin părțile Rădăuților, nu departe de locurile de mult intrate în istorie ale Putnei, Dragomirnei și Suceviței.

Ținut de mare frumusețe, cu obcine line, cu păduri falnice sub veșmînt de omăt strălucitor, cu bucovineni zdraveni și frumoși, drepti ca bradul, cu cușme îndesate pe cap, cu cojoace moi și în picioare cu cizme înalte. Erau vînătorii și bătăiașii, sosiți la întîlnire de prin satele mărginașe, de la Horodnic și Frătăuți, peste dealul Osoi, și peste șesul Gălăneștilor, întocmai ca în vremea lui Ștefan voievod.

Vînătoare... Au cîntat-o marii poeți ai lumii și a inspirat pinze devenite celebre. Scene de vînătoare au fost turnate în bronz și dăltuite în piatră. Gerații după gerații au ascultat înfiorate, la gura sobei, teribile isprăvi vînătoarești.

Obicei ancestral... Ocupație firească a oamenilor. Toate epocile și toate popoarele pomenesc despre vînătoare. Au fost timpuri cînd

A doua zi, la vînătoare de mistreți, peisajul e altul.

Țara de Sus

asigurarea hranei era de neconceput fără practicarea vînatului.

Inchinînd în a sa «Descriere a Moldovei» un întreg capitol vînătorii, Dimitrie Cantemir vine foarte aproape de noi prin cîteva rînduri frumoase: «Să nu se creadă că unui neam plecat cu totul armelor îi place vînătoria — care este un fel de război — mai mult decît toate celelalte îndeletniciri trupești; la moldoveni ea se bucură de cînte îndeeși și pentru că le-a dat prilejul să-și găsească și să-și ia iarăși în stăpînire patria».

Dintr-o vînătoare — spune legenda — s-a născut însăși țara Moldovei.

vânătoare în țara de sus

Cînd nimeni nu se aștepta,
trei căprioare au sărit peste
drumul din pădure.

Mistrețul ne-a simțit și a în-
cercat să fugă. De astă dată
l-a prins numai fotoreporte-
rul.

După o urmărire cu peripeții, ►
omul a învins fiara.

Plecăm mai departe pentru a
ocupa alte standuri.

◀ Începe bătaia. Pușca răsună ca o goarnă peste câmpie.

▶ De contabilitate nu se scapă nici pe câmp; după fiecare bătaie se înregistrează «victimele».

SCURTĂ STATISTICĂ A VÎNATULUI

La începutul anului 1966 s-a înregistrat existența următorului vînat:

Cerbi	—	24 600
Cerbi lopătari	—	3 400
Căprioare	—	160 000
Capre negre	—	7 300
Mistreți	—	20 000
Iepuri	—	1 100 000
Fazani	—	127 000
Dropii	—	1 400
Cocoși de munte	—	10 000
Urși	—	4 000

Annual se vîncează aproximativ:

Cerbi	—	600
Cerbi lopătari	—	150
Căprioare	—	4 000
Capre negre	—	120
Mistreți	—	3 000
Iepuri	—	270 000
Fazani	—	24 000
Dropii	—	10
Cocoși de munte	—	180
Urși	—	100

În fiecare an se extermină aproximativ următorul număr de animale dăunătoare:

Lupi	—	2 000
Vulpi	—	40 000
Riși	—	120
Jderi	—	2 500
Ciori grive și coșofene	—	700 000

În timp de iarnă, pentru protejarea vînatului se suplimentează hrana de pădure cu următoarele:

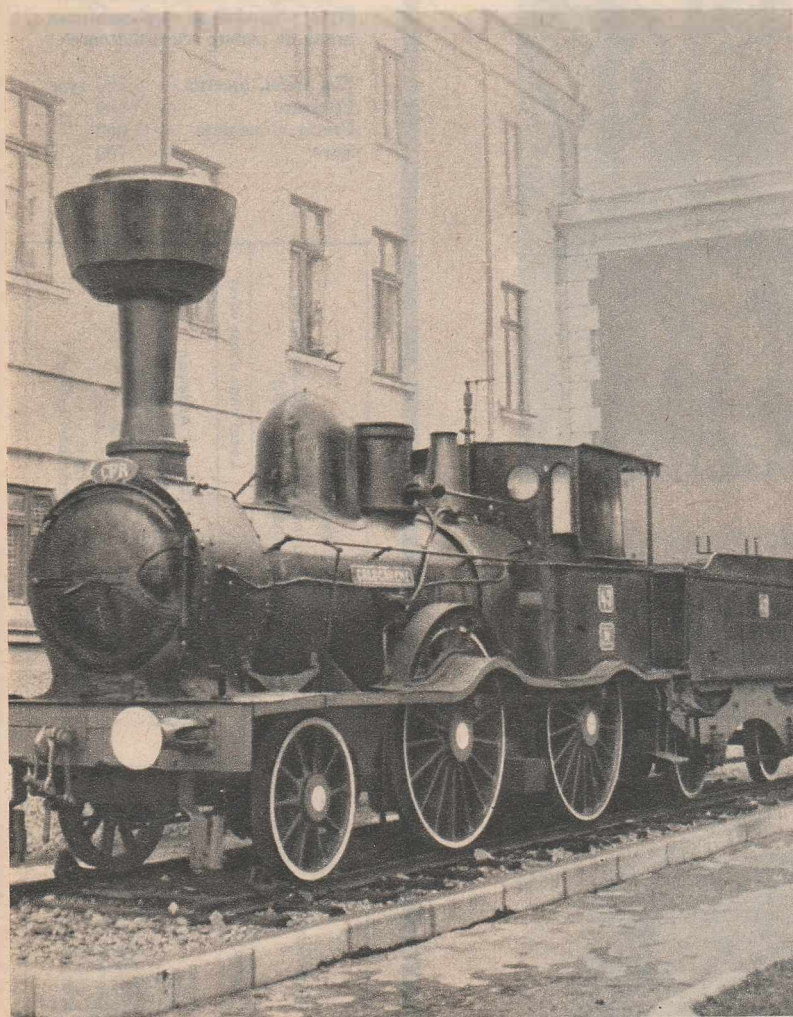
Fîn, trifoi, lucernă	—	3 200 tone
Frunzare	—	3 000 "
Fructe și semințe	—	1 000 "
Sare	—	700 "

Trofeul	Punctajul	Caracteristici	Locul unde a fost vînat
Cerb	242	18 raze, 13 kg	Oituzul Ardlean
Cerb	221	16 raze, 10,5 kg	Bogdănești-Fălticeni
Cerb	218	18 raze, 11,5 kg	Vama Buzăului
Căprior	148		Coltești-Cluj
Căprior	142,5		Aiud-Cluj
Căprior	142		Slaboda-Cluj
Mistret	130,5	lung. colților, 25 cm	Barabolt
Mistret	124	lung. colților, 22 cm	Serimba-Făgăraș

TROFEELE DE VÎNĂTOARE DIN 1966

clasificate în categoria I de premiere după punctajul socotit conform normelor Consiliului internațional de vînătoare (C.I.C.)

titanii magis- tralelor de oțel

Una din primele locomotive care au circulat în România.

Locomotive diesel electrice de fabricație românească în cursă de probă.▶

Orizonturile dieselizării și electrificării traficului feroviar.

Practic, România a început construirea de locomotive diesel electrice în 1960. Inițial numai opt. Apoi, din 1962, producția curentă a fost de 110, iar la capătul actualului cincinal va fi de 200.

Evoluția de la 0 la 200 locomotive electrice pe an se integrează între numeroasele aspecte ale efortului de a valorifica treptat, rațional și armonios cuceririle tehnice în domeniul traficului feroviar.

Inteligența și capacitatea tehnică românească, propulsiolate energic și temerar de orînduirea socialistă, ridică astfel România pe încă o treaptă de civilizație, menită să ne apropie de țări care au avut la dispoziție decenii îndelungate pentru a realiza ceea ce noi trebuie să realizăm într-o perioadă istorică scurtă, într-o epocă în care adeseori o cucerire științifică de azi este depășită *mine* (în sensul strict al cuvîntului).

CÎTEVA TÎLCURI

Poate că, înainte de a face cunoștință cu unele aspecte ale acestei probleme strîns legate de întreaga noastră dezvoltare economică, este bine să aruncăm cîteva priviri pe la vecini și chiar mai departe, spre a ne putea da seama ce au făcut, ce vor face, cum au făcut și unde au ajuns ei. Vor vorbi cifrele și realitățile, fiindcă ele sînt de necontestat și din ele vor izvorî tîlcurile. Așadar: Olanda nu mai folosește nici o locomotivă cu aburi; la fel, Suedia; Elveția mai păstrează cîteva, care vor intra foarte curînd în vreun muzeu. Să vorbim oare și de Franța, unde *Étoile du Nord*, *L'oiseau bleu* sau *Ile de France*, nume cu rezonanțe atît de poetice, designează cele mai moderne, mai confortabile și mai rapide trasee feroviare din Europa, care leagă în viteze de peste 100 km pe oră Parisul de Bruxelles și Amsterdam? Sau de Italia, care, folosind forța hidraulică din nordul țării, dispune de cea mai veche linie ferată electrificată, adică din 1897?

Exemplele nu sînt alese la întîmplare. Cîteșicinci țările menționate sînt țări cărora le lipsesc una sau ambele resurse naturale care au favorizat (și au prelungit peste măsură de mult) utilizarea locomotivelor cu aburi: petrolul și cărbunii. În schimb, cine nu știe că în Suedia, bunăoară, aproape fiecare rîuleț e gîtit de un baraj pentru ca forța dirijată a apei să producă energie electrică? Sau că Elveția are un potențial hidroenergetic extrem de dezvoltat? Sau că Franța și Olanda sînt, practic vorbind, țări sărace în combustibili solizi — cărbuni — hrana nesățioaselor locomotive cu aburi? Într-un fel deci, fiecare din țările acestea au trebuit să renunțe la locomotivele cu aburi și să treacă fie la tracțiunea diesel, fie la tracțiunea electrică. Țara noastră avea și are, în schimb, toate resursele și încă din plin: și petrol, și cărbuni, și ape dătătoare de energie electrică. Primele două le-am folosit adeseori fără zgîrcenie; a treia, fusese lăsată pe planul secund, întrucît preținea investiții costisitoare.

Dar acestea sînt ale trecutului, în ce ne privește; în privința țărilor citate, sînt chestiuni care țin de o dezvoltare industrială din timpurile și sub imperiul unor cerințe economice stringente.

CE SE ÎNTÎMPLĂ AZI?

Acolo unde potențialul industrial și cerințele transportului economic de călători și mărfuri se accentuează, asistăm la o sistematică trecere de la tracțiunea cu aburi la cea electrică. În decurs de maximum 10-15 ani locomotivele cu aburi vor dispărea probabil din întreaga Europă, iar locul lor îl vor lua tracțiunea diesel sau tracțiunea electrică.

Prima soluție ține de folosirea carburanților lichizi care alimentează generatoarele de curent electric de pe loco-

motivă. Cea de-a doua presupune o vastă și ramificată dezvoltare a surselor de energie electrică care să alimenteze de la o sursă stabilă locomotivele cu energia necesară.

În ceea ce ne privește, țara noastră, fiind de fapt la începuturile electrificării ei, în comparație cu altele, tracțiunea electrică reprezintă o problemă care va fi rezolvată prin crearea unor noi surse energetice. De actualitate stringentă este însă tracțiunea diesel, adică înlocuirea locomotivelor cu aburi prin cele electrice de tipul diesel. Unul din înțeleșurile construirii de locomotive diesel constă în încetarea construirii de locomotive cu aburi în țara noastră, după aproape 100 de ani de cînd pe porțile Reșiței a ieșit prima locomotivă cu aburi produsă în România, locomotivă admirată la expozițiile vremii.

CINE ESTE NOUL VENIT?..

Poate părea paradoxal dar locomotiva acționată electric are vîrstă de peste 100 de ani. S-a născut aproape concomitent cu prima locomotivă cu aburi. Și a fost la început un fel de «jucărie»; fusese imaginată pe la 1834 de lucrătorul american Thomas Davenport, dar nimeni nu și-a putut închipui că o locomotivă de proporții minuscule va deveni vreodată o locomotivă autentică.

În 1840, un anume Johann Philipp Wagner din Fischbach construiește o locomotivă de 20 kg, acționată cu baterii, care trăgea pe o placă de lemn un vagon de 15 kg. «Jucăria» se mișca 2-3 ore, după care trebuiau să fie schimbate bateriile.

Ediții orașului Frankfurt pe Main acordă lui Wagner brevetul de inventator și îi alocă enormă sumă de 100 000 de guldeni pentru a construi o locomotivă de dimensiuni normale. Wagner se așază pe lucru, termină locomotiva, dar cînd vrea s-o pornească, locomotiva rămîne nemișcată. Bateriile galvanice erau prea slabe. Pînă să se dumirească, Wagner e huiduit și taxat drept escroc, iar numele lui se pierde repede în uitare.

La numai un an după întîmplarea aceasta, scoțianul Robert Davidson, ducînd mai departe ideea care «plutea în aer», construiește o locomotivă de 5 tone care începe să circule pe distanța Edinburgh-Glasgow, dezvoltînd o viteză de... 6 km pe oră, adică doar cu vreo 2 km mai mult decît mersul omului cu picioarele.

Așa s-a născut viitorul care avea să continue de astă dată fără opreliști, prin Wagner Siemens și Wheatstone. Locomotivele construite cu ajutorul utilajelor inventate de aceștia aveau o viteză atît de mare încît «un om nu se putea ține după ele, alergînd», cum spun documentele vremii.

«Jucăriile» lui Davenport și Wagner nu fuseseră deci utopii. După ce Diesel inventează motorul cu combustie care-i poartă numele, tracțiunea cu locomotive acționate cu astfel de motoare devine visul tuturor feroviarilor.

★

La noi istoria de pînă mai ieri a locomotivei acționate electric este mai săracă în întîmplări, dar nu lipsită de turtuni.

În 1906 o societate chesaro-crăiască dă în exploatare trenul cu tracțiune diesel pe traseul Arad-Podgoria. Constatîndu-se că tracțiunea electrică e mai economică, linia aceasta a fost electrificată, așa cum e și azi.

În același an, pornind de la faptul că existau două centrale hidroelectrice, la Dobrești și la Gilma, academicianul I.S. Gheorghiu împreună cu un colectiv schițează jaloanele teoretice ale liniei cu tracțiune electrică Ploiești-Predeal. Proiectul e acceptat cu entuziasm, dar în 1914 izbucnește războiul care împiedică realizarea lui.

În 1922 ideea e reluată. Încep discu-

țiile, se târăgănează un proiect de lege dezbătut furtunos în Parlament, se duc campanii pro și contra, se demonstrează economicitatea, avantajele și dezavantajele, se calculează capacitatea celor două surse hidro-electrice de alimentare a rețelei, se propun variante, se discută din nou. Și anii trec. În 1937, în sfârșit, realizarea proiectului este... aminată, constatăndu-se că sursele energetice pentru alimentarea tracțiunii electrice pe linia Cîmpina-Brașov erau prea slabe. Dar poate datorită și faptului că România achiziționează tot pe atunci prima locomotivă cu tracțiune diesel. Proiectele vremii nu se opreau la atât. Se schițase chiar ideea construirii de locomotive diesel în țară dar se amină sine die realizarea ei.

Locomotivele acționate cu aburi păreau că nu-și trăiseră traiul. În realitate însă, în ciuda îmbunătățirilor termice și constructive, dădeau semne de bătrînețe. Atinseseră limite peste care nu se mai putea trece. Dincolo de 11-12 la sută randament de tracțiune, nu mai puteau da. Pentru ele a bătut deci ceasul.

...ȘI CE CALITĂȚI ÎL RECOMANDĂ?

Născută din colaborarea dintre marile uzine de la Reșița cu uzina «Elec-

troputere» din Craiova, la care ulterior s-au adăugat aproape 90 de întreprinderi din țară, locomotiva diesel românească se recomandă în primul rând prin randament, noțiune cu valențe miraculoase, către care țîșnește economia de pretutindeni. Am spus mai sus că locomotiva cu aburi nu poate trece de un randament de 12 la sută; consora ei, sfidătoare, locomotiva diesel electrică, ajunge pînă la 28 de procente, uneori la 32 chiar. În limbajul de toate zilele aceasta înseamnă că o locomotivă diesel electrică de 2 100 CP înlocuiește 2,5 locomotive cu aburi din seria 150 000 de mare putere. Lucru esențial pentru stadiul actual al dezvoltării economiei noastre naționale dacă ne gândim și la faptul că nu mai este nevoie de cărbuni, de rampe de depozitare, de transportarea lor de la o gară la alta, de rampe cu apă (o calamitate în iernile geroase), de stații de tratare a apei, de consum suplimentar de combustibil pentru încălzirea prealabilă a locomotivei. În ce privește acest ultim punct, locomotiva diesel electrică este o adevărată binefacere: n-are nevoie pentru pornire decît de cîteva minute și demarează cu o viteză de 1 m pe secundă, pe cînd locomotiva cu aburi se umește după fiecare oprire, deși sub presiune, cu maximum 0,35 m pe secundă. În plus, locomotiva diesel apare practic «neobosită», avînd ne-

voie doar de o oră din 24 ca să se «odihnească».

Dispărînd focul dispăre și tumul, și atmosfera nu mai este îmbîcșită de eșarfele înecăcioase care plutesc deasupra centrelor populate sau în regiuni unde pitorescul e învăluit de fumul tirîtor ca un șarpe, de tuningine, ore întregi uneori. (De cîte ori nu ați observat acest lucru pe Valea Prahovei bunăoară?) Apoi, de cîte ori nu s-a întîmplat ca scînteile țîșnind din coșul locomotivei să dea naștere la incendii în preajma și de-a lungul liniei ferate?

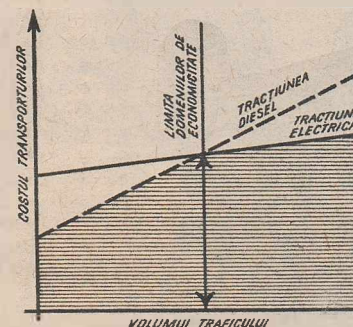
Ce să mai vorbim de tuneluri, unde personalul de deservire al locomotivelor cu aburi este expus atacului atmosferei viciate? (Cu ani în urmă, în Statele Unite, trenurile care străbăteau tunelul de la Albany, lung de 8 km, pe o linie de trafic intens, erau literalmente obligate să aștepte pînă ce tunelul se aerisea.)

Vor dispărea apoi din gări, din atelierele de revizie sau din parcurile de garare a locomotivelor electrice atît plăcile turnante cit și triunghiurile, întrucît noile mijloace de tracțiune au două posturi de comandă, la ambele capete, iar schimbarea sensului de mers se face prin simpla deplasare a conducătorului locomotivei de la un post la celălalt. Dispăre și plastica imagine a mecanicului și fochistului cu fața, mîinile și îmbrăcămintea năclăite de funingine și ulei. În locul lor apare un singur om (deci economie la personal!) care, coborînd la capătul unei curse, este tot atît de curat ca în clipa cînd a pornit la drum. Totodată e mult mai puțin solicitat fizic.

Dar problema aceasta a rentabilității mai are și alte aspecte, aride, ce-i drept, pentru profani, fiindcă e vorba de niște calcule complicate în legătură cu investițiile și recuperarea lor, cu cheltuielile de exploatare. Vom menționa că într-un an, cu o locomotivă diesel se realizează, față de locomotiva cu aburi, o economie de 1,5 milioane lei, ceea ce înseamnă că investițiile pot fi amortizate în termen mai scurt decît în cazul locomotivelor cu aburi. Lăsăm cititorilor plăcerea să calculeze valoarea economiilor realizate de pe urma celor peste 400 de locomotive diesel construite pînă acum în România, scăzînd însă vreo 80, achiziționate de Polonia și Bulgaria, primele fără importatoare de locomotive diesel românești.

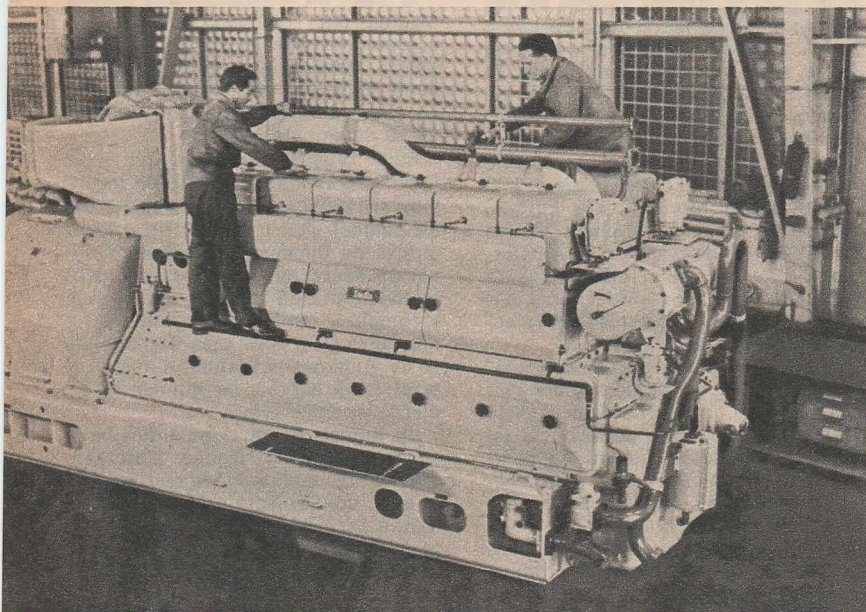
În esență, rezultatul calculului în privința cheltuielilor la trafic demonstrează că o locomotivă diesel înlocuiește trei locomotive cu aburi.

S-ar părea că dacă mai adăugăm cîteva caracteristici, ca de pildă puterea constantă la urcarea pantelor, posibilitatea de a supraîncărca, pe limite scurte, locomotiva, variabilitatea forței de tracțiune și deplasarea unui tonaj mărit, am epuizat gama variată a aspectelor legate de tracțiunea diesel. Și că, deci, aceasta ar fi ultima și definitivă soluție în materie de rentabilitate a traficului feroviar. Acesta e însă un adevăr parțial și o soluție intermediară. El se întrece cu acela al tracțiunii electrice și dezvăluie tîcul unei preocupări care, mai ales în ultimii ani, nu a ramas străină cititorului de gazetă și în genere cetățeanului preocupat de viitoarele aspecte ale modului în care va călători. Concret, cetățeanul nostru știe că s-a electrificat linia Cîmpina-Brașov sau că, pe măsura creșterii marilor surse de energie electrică, la această linie se vor mai adăuga altele. Sensul tracțiunii electrice îi scapă însă. Ca să-l putem explica trebuie să recurgem tot la factorul economicitate. Calculele au arătat că pînă la un anumit volum al traficului, tracțiunea diesel este recomandabilă. Pe măsură ce traficul devine mai intens, cum se întîmplă pe liniile magistrale, costul transportului cu tracțiunea diesel depășește cu mult pe acela cu tracțiunea electrică. Re prezentată grafic, situația se prezintă în felul următor:

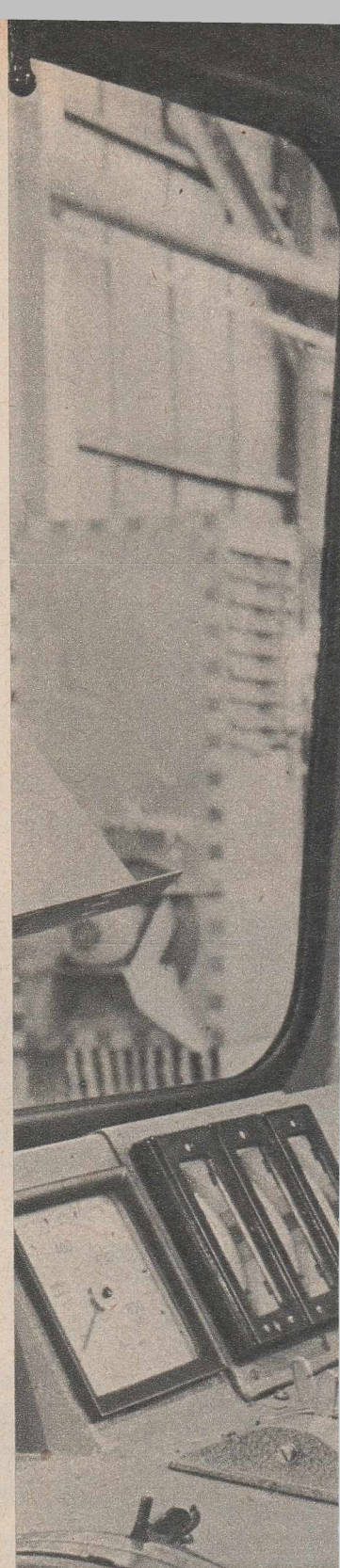
În consecință, economicitatea liniei cu tracțiune electrică Cîmpina-Brașov crește cu 20-30 de procente iar pe o linie ca București-Craiova bunăoară, cu 30 la sută.

În aceasta constă baza tracți-

Acest motor de locomotivă fabricat la Reșița, concentrează o forță de 2 100 cai putere.

Un ultim retuș și o nouă locomotivă diesel electrică va ieși pe poarta uzinelor Electroputere-Craiova.

un parazit

de Eugen FRUNZĂ

Iată o «instituție» antipatică, desuetă, care mai și deformează imaginea realității noastre: așa-numita coadă. Eu unul, dacă măcar un singur glas se va ridica să o laude și să-i ureze mulți ani, mă oblig să stau de-acum încolo într-o smerită penitență, exclusiv la extremitatea ei.

Au fost cindva niște ani grei, peste care plutea încă fumul sîngeriu al războiului, cînd iască era cerul și împietrit pămîntul. «Cozile» de atunci, provocate de sărăcia în alimente și în alte produse, ca și de lipsa acută a mijloacelor de transport, își aveau desigur grava lor justificare. Dar anii aceia, cu pîine zgîrcită și cu însoarnii eroice, au trecut de mult. Nu de azi, de ieri producția noastră în toate domeniile s-a ridicat la un nivel care întrece și cele mai optimiste previziuni ale înaintașilor. Faptul acesta se reflectă clar în viața noastră de toate zilele.

Cum se explică atunci existența «cozii», enervantă, anacronică, devorînd timpul și sănătatea cetățeanului?

Oare se produce prea puțin salam pentru ca la mezelărie să-ți pierzi pe puțin un sfert de ceas în așteptarea «rîndului»? Oare brutăriile n-au destulă pîine pentru ca și aici să te trezești al douăzeci și unulea în rînd?

Oare ducem lipsă de apă sau apă de colonie pentru ca la mercurie «coada» să nu dispară decît după închiderea magazinului, iar pentru o sticlută de lavandă să verși două rînduri de sudori?

Nu cumva ne aflăm în criză de caramelle, drajeuri, ciocolate și alte asemenea pentru ca și bomboneriile să te oblige la cheftuială de nervi și de timp?

Industria românească construiește locomotive diesel electrice la nivelul tehnicii mondiale.

Se face proba statică a instalației pneumatice.

trice, trecerea la locomotive marale care, înzestrate cu o putere de 1000 CP (față de 800 pînă la 1000 CP locomotivelor cu aburi), alimentate cu o rețea de 25 kilovolți, dezvoltă o viteză de 120 km pe oră pentru marfa și 160 de km pe oră pentru călători și debitînd în curent electric în rețea, în loc să consume — reprezintă soluția cea mai avantajoasă.

ate că în felul acesta cetățeanul va avea și rostul salbelor de hidroenergie existente pe Bistrița, al celei de la Argeș, de curînd intrată în funcțiune, al celor care se vor construi și alimenta între altele și rețeaua hidroenergetică.

ur aceasta nu reprezintă totul sau cel puțin totul. România, prin produsele sale, trebuie să se impună și pe plan internațional.

ral al C.C. al P.C.R., la conferința organizației P.C.R. a orașului București, în 1966 — trebuie să producem utilaje și produse de înaltă tehnicitate și de înaltă calitate. Numai în felul acesta produsele noastre vor putea fi competitive, să pătrundă pe piața mondială.

În lumina acestui text se încadrează și efortul constructorilor, al tuturor participanților la realizarea și perfecționarea locomotivelor diesel și al constructorilor locomotivei electrice, de a îmbunătăți calitățile tehnice ale acestor mijloace rapide de circulație. În acest scop s-au schimbat tehnologiile de fabricație, s-au înlocuit materiale cu caracteristici inferioare pentru a crea subansambluri cît mai perfecte. Se pot cita printre altele eforturile întreprinderii «Electromotor» din Timișoara, care a asigurat motoventilatoare mai bune pentru încălzirea cabinelor de conducere, strădania F.C.M.E. de a da piese cît mai izbutite, ceea ce a dus

în decursul anului trecut la o scădere cu peste 35 de procente a defecțiunilor și a zilelor de staționare a locomotivelor diesel.

Una din remarcabile realizări de ultimă oră aparține uzinei Reșița care, preocupată de a da o viteză de parcurs cît mai mare locomotivei diesel, a procedat la o modificare a boghiurilor.

Probele făcute pe linia Constanța-București cu boghiuri de construcție nouă au înscris un succes deplin. ...Și fiindcă spiritul tehnic inventativ românesc nu este cu nimic mai prejos de cel străin, sîntem convinși că exemple de felul celui citat mai sus nu vor rămîne singulare. Ca în atîtea domenii, inginerii și tehnicienii noștri vor căuta să imprime noi calități locomotivelor cu tracțiune electrică, atît în domeniul calității și al vitezei, cît și al randamentului, cheia întregii strădanii.

L. VOITA

film

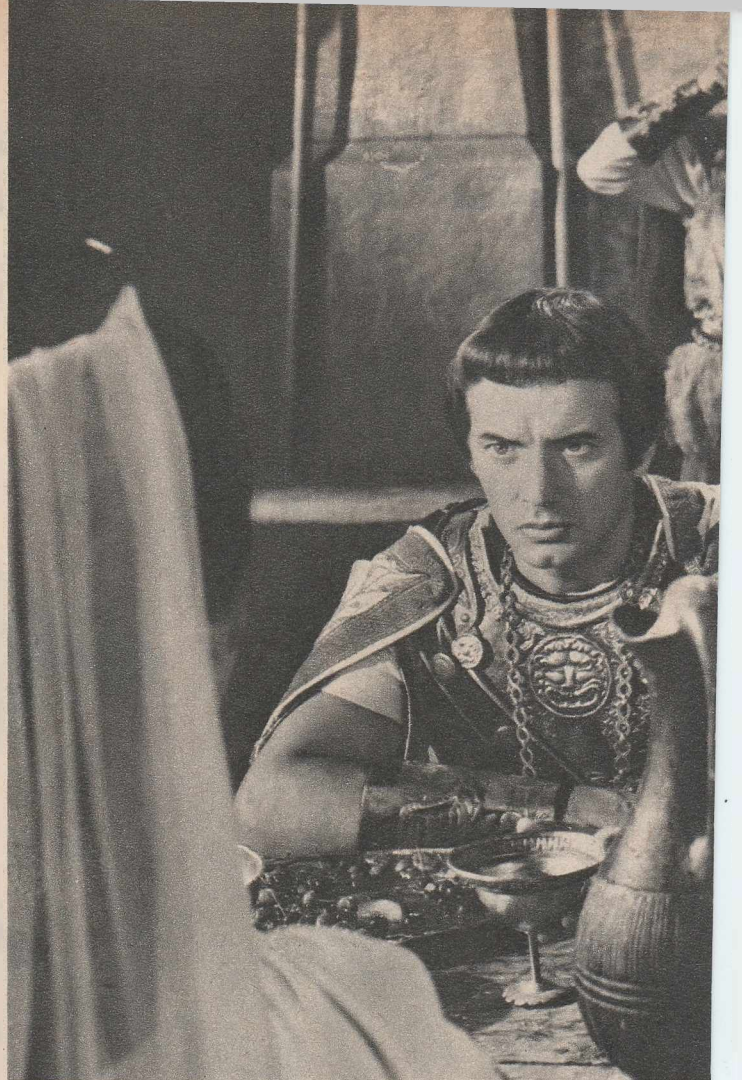
„DACII“

— O EMOȚIONANTĂ PAGINĂ DE ISTORIE —

Săptămîna aceasta a avut loc la București premiera filmului «Dacii», realizare de înaltă ținută artistică a cinematografului românesc (în colaborare cu Casa Franco-London Film). Filmul, structurat în jurul unui moment crucial din existența statului dac — înfruntarea dintre Domițian și Decebal — se constituie ca o pagină emoționantă a epopeii cinematografice naționale. Propunîndu-și să respecte cu sfințenie adevărul istoric, să nu facă nici o concesie poncifurilor superproducției, autorii «Dacilor» au investit filmului o amploare autentică: aceea care ține nu atât de spectaculosul desfășurării de forțe, cît de intensitatea sentimentelor transmise: lupta pentru păstrarea libertății și a demnității, dirzenia și înțelepciunea străbunilor noștri, toate aceste constante ale spiritului național românesc își găsesc o deplină oglindire în dinamica filmului.

Scenariul — Titus Popovici, regia — Sergiu Nicolaescu, imaginea — Costache Ciubotaru.

În distribuție: Amza Pellea, Marie-José Nat, Pierre Brice, Geo Barton, Georges Marchal, Emil Botta, Mircea Albulescu, Septimiu Sever, Sergiu Nicolaescu.

un univers tulburător: FILMUL JAPONEZ

O ademenitoare dar impenetrabilă nucleu de cocos îți apare la început filmul japonez. Dacă nu știi de unde să o apuci, nu dai nici cînd de fructul aromat. E păcat să rămîni nedescoperite publicului atîtea frumuseți originale. Cînd intri la un film al lui Kurosawa, Teshigahara sau Mizoguchi (ca să nu-i amintim decît pe cei mai proeminenți creatori japonezi) știi că trebuie să iei parte la un fel de joc artistic, căruia trebuie să-i cunoști regula ca să ajungi în fascinanta lui intimitate.

Ceea ce critica europeană a numit «revelația» cinematografului nipon n-a fost decît șocul, reacția primă cu care s-a primit învelișul (amăgitor) al tulburătoarei grații în mișcare: baletul volumelor, obiectelor și oamenilor, desfășurat într-un spațiu ce apare cu totul insolit obișnuitei noastre concepții plane, bidimensionale asupra cinematografului. Filmul japonez n-a «descoperit» ecranul lat (deși îl folosește de multă vreme cu succes — «Harakiri», «Sanjuro») ci — așa zice — ecranul în adîncime, cu cadrele lui de o uimitoare profunzime. Aparatul absoarbe viața prin toți «porii» peliculei și o redă apoi privitorului filtrată de o rafinată sensibilitate, de o străveche cultură plastică, care la început poate șoca, deconcerta pe cel neavizat. Un fel de magie vizuală te țintuiește pe scaun ore în șir, uitînd de violența acțiunilor și de straniul acestui univers. E doar o «primă treaptă» de receptare a filmului, care trebuie depășită pentru a pătrunde frumusețea de conținut a operei moderne. E necesar să fie străpuns apoi cu răbdare învelișul convențional al interpretării (nouă, europenilor, ni se pare convențional pentru că actorii traversează ecranul cu mișcări stilizate, ca în spectacolele tradiționalei drame japoneze «No», cu o grație hieratică ce nu contrazice viața de toate zilele, ci îi dă de fapt o dimensiune estetică). Și, în sfîrșit, ultima treaptă, de pe care

Toshiro Mifune, pe care fotografia ni-l înfățișează în rolul lui Sanjuro, este un strălucit reprezentant al artei actoricești contemporane. Pentru creația sa din filmul «Barbă Roșie», a fost distins la Festivalul de la Veneția din 1965 cu Cupa Volpi.

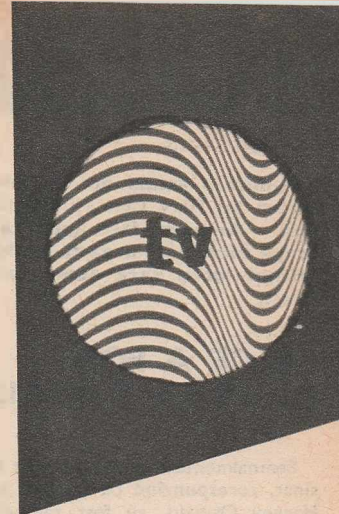
se ivește, în toată grandoarea lui, miracolul vieții complexe. Dintr-un univers fantastic, aparent haotic, compus din elemente ce par întîmplător aduse pe ecran, numai pentru funcția lor plastică, se încheagă o realitate — uneori de legendă, alteori cu caracter istoric — ca în «Rashomon», «Harakiri» sau «Sanjuro», ori strict contemporană, ca în «Femeia nisipurilor». (Premiul special al juriului Festivalului cinematografic de la Cannes 1964.) Un labirint bizar de nisip și oameni, de tortă și slăbiciune, ne apare acest ultim film amintit, care a fost atît de rece primit de publicul nostru. Poate pentru că nici presa nu a pregătit îndeajuns spectatorul. Convenția artistică se face simțită de la început, ca în teatrul modern. «Nu e posibil — preciza undeva regizorul Teshigahara — ca nisipul să formeze o dună atît de înaltă încît un om să nu se poată cățăra pe ea. Rîpele care înconjurau casa femeii atîc fost construite special pentru filmări. Așadar, nu trebuie căutată rigid o logică obișnuită a faptelor; atît ambianța cît și povestea ca atare a femeii ce trăiește într-o groapă, amenințată să fie înghițită de dune dacă nu-și apără noaptea de noaptea coliba, azvîrlind nisipul afară cu furie surdă și răbdare nesfîrșită, pentru ca a doua zi să ia totul de la capăt, trebuie urmărite doar ca pretext pentru o dezbateră simbolică despre condiția umană. Despre eroismul afirmat în rezistența cotidiană și nu în marile gest spectaculoase, ocazionale. Este eroismul omului aproape fără speranță în truda lui, ca vinătoarea sub zăpadă a lui Nanuk, eschimosul lui Flaherty, ce-și croiește drum cu cuțitul prin pustii de gheață; ca truda acestei femei care, cu un stoicism impresionant ce este al naturii însăși, eternă și rezistentă, păstrează în vârtejul de nisipuri mișcătoare echilibrul căminului, al statorniciei.

Surprins de o furtună în deșert, un cercetător al vieții insectelor devine prizonierul acestei stranii vestale. Femeia îl reține lîngă ea, ca s-o ajute în lupta cu nisipul, dar mai ales cu singurătatea, cu pustiu care-i amenință sufletul, nu numai coliba. Ostil la început ideii de constrîngere, tînjind după viața de «sus», omul nu va accepta să rămîna aici decît atunci cînd își va da seama de nobila misiune umană a femeii de lîngă

el și va înțelege, totodată, sterilitatea («vieții de sus» irosită într-o mună mărunță, fără finalitate. și de fapt o niera a convențiilor sociale. Nu rostește în film un singur cuvînt despre aceste transformări sufletești. Totul sugerat discret, reiese din subiect încărcat de poezie al filmului. «Eliberarea prin înțelegerea necesității», care vorbea un critic în legătură cu ideea acestui film, mi se pare de fapt subsidiară. Importantă este dezbateră (prin rînduri, folosindu-se numai de argumentele imaginii) a două moduri de existență umană. Traul cu apărare precară, permanent amenințat alaces Robinson al deșertului — și cel convențional peste care se cerne praful confuziei social, al sterilității, de fe al sinuciderii morale, dus de un orizont limitat la studiul unei spe de fluturi și incapabil să-și vadă seme din cauza «prețioasei» insecte. Filo de viață e simbolizat prin vina de a pe care o găsește cercetătorul în cea groapă de nisip și prin copilul pe care va naște femeia. Ideile se afirmă nur pe calea mijlocită a imaginii cinematografice saturate de concret, de o multitudine de senzații. De pildă, lupta fer cu nisipul noaptea de noapte e suger în imagini întunecate, parcă fără ieș într-un fel de haos obscur, de zbucici care sterile, neîntrerupt decît cîte ore, în timpul somnului, somn zbucmat și el de singurătate. Cadrele urmăresc zbaterea dramatică sînt lur nesfîrșite, statice, ele cer spectatoru participare, răbdare, înțelegere.

Important — ne sugerează filmul, să formuleze o singură frază în acsens — e ca uscăciunea nisipului (convențional) să nu ne atingă sufletul, nu ne amortească spiritele, ucigîndu moralmente. Niște vertiginoase răsări de valori, un joc al aparențelor esențelor, iată doar cîteva din prețiozele drumuri de cercetare filozofică care ne stimulează gîndirea acest r film.

Mult mai ușor de înțeles, dar modest ca valoare, cu o narațiune tradițională — întoarcerea în trecut ale lor — este «Barbă Roșie» al lui Kurosawa strălucitul autor al lui «Rashomon». E un film inegal (partea întâi, expozi se organizează prea lent în jurul principalelor personaje ale dramei; medicul

formule noi

Formulele noi pe care ni le-a propus televiziunea în 1967 — «Dialog la distanță» într-o ediție revăzută, «Studio muzical», «Reflector», «Față-n față», «Panoramă», «Arta plastică» — vădesc în ansamblu o terilă căutare de căi și mijloace inedite și diverse de comunicare. În timp ce «Studioul muzical» pare a-și propune să-l familiarizeze pe telespectator cu tainele muzicii mergând din aproape în aproape, de la cunoscut spre necunoscut, «Arta plastică» îl cufundă cu îndrăzneală într-un ocean de probleme a căror existență poate nici n-o întrezărise vreodată, pentru a-l ghida apoi cu o mină expertă și a-i oferi astfel satisfacții estetice și intelectuale nebănuite. E bine că televiziunea n-a optat pentru una dintre cele două modalități în dauna celeilalte.

Cursiv, elegant, degajat, Dan Hăulică expune în cele 20 de minute care i-au fost alocate o sumedenie de idei, semnaleză punctele de contact și de divergență între curentele actuale ale picturii și sculpturii, îl introduce pe telespectator în inima dezbaterilor și controverselor despre arta contemporană, ceea ce înseamnă în fond că-l învață s-o privească și s-o înțeleagă. E un act de cultură major, pe care îl salutăm cu entuziasm.

«Studioul muzical» a debutat și el sub auspicii fericite. Grigore Constantinescu a ales pentru prima emisiune a ciclului două teme atrăgătoare și două personalități marcante ale vieții noastre muzicale. Ce este arta dirijorală? Ce roluri îndeplinește conducătorul de orchestră? Maestrul Constantin Bugeanu, care de foarte mulți ani introduce cu competență, fantezie și curaj în repertoriu opere reprezentative ale compozitorilor deschizători de drumuri noi în muzică și care, prin sprijinirea celor mai talentați dintre tinerii creatori și interpreți români s-a dovedit a fi un adevărat dirijor-animator, era cel mai în măsură să răspundă la aceste întrebări.

Din păcate, ilustrația cinematografico-muzicală a acestei părți a emisiunii a oglindit sărăcia filmotecii televiziunii. Nu este de conceput să nu existe pelicule cel puțin cu toți dirijorii care ne-au vizitat țara. Am cunoscut într-o țară vecină un regizor — meloman pasionat — care știe să obțină de la toți marii dirijori și interpreți străini permisiunea de a-i filma fie la concert, fie la repetiție. Pleacă uneori în acest scop și peste hotare. A ajuns astfel să aibă o impresionantă colecție de pelicule gata să fie prezentate atunci când găsește (sau născoceste) prilejul. De altfel, el a inițiat în tainele muzicii și doi regizori tineri, care știu acum să pregătească scenariul regizoral al unui concert cu partitura în mână. Poate că și la noi s-ar găsi oameni competenți și dornici să agonisească o asemenea zestre televiziunii. Cîmpul lor de acțiune rămâne însă foarte limitat, iar posibilitățile de a se perfecționa aproape nule, în condițiile lipsei de înțelegere din partea filarmonicii. Am auzit că aceasta intenționează să interzică pînă și retransmiterea unei jumătăți din concertul duminical. De ce?

În cea de-a doua parte a «Studioului muzical» am constatat cu plăcere că Arta Florescu știe și să vorbească foarte frumos. Muzica vocală are secrete, probleme, o evoluție despre care unii telespectatori au aflat poate pentru prima oară acum, cînd li s-a oferit prilejul să compare interpretările diferite ale unor arii celebre de către voci nu mai puțin celebre.

O singură inadvertență în cursul întregii emisiuni: de ce a fost inclus renumitul dirijor român Sergiu Cilibidache printre conducătorii de orchestră străini?

«Dialogul la distanță» a justificat nerăbdătoarea așteptare a telespectatorilor. (Dacă s-ar face și la noi sondaje de opinie pentru determinarea popularității emisiunilor s-ar constata probabil stabilirea unui nou record.) Mai trebuie gîndit însă ca aceste spectaculoase concursuri atît de îndrăgite să nu fie umbrite de mărunte neîndemînări organizatorice care lungesc emisiunea.

Dar aceste neîndemînări sînt, cum se zice, «noduri în papură». Esențială este valoarea intrinsecă a programului care a fost și anul trecut și este și acum o splendidă trecere în revistă a talentelor anonime de pe toate meleagurile țării.

al spitalului, tînărul ce se acomodează dificil cu disciplina aspră pe care o impune apostolatul social), demarează mai greu dar se precipită — nu atît ca ritm, cît ca densitate a ideilor — în cealaltă jumătate a filmului, superioară, elegant condusă spre «demonstrație». În final se strîng parcă, într-o fierbinte respirație omenească și artistică, toate firele de acțiune ce păreau colaterale, întîmplătoare. O trăsătură proprie filmului japonez este eleganța, rafinamentul demonstrației filozofice și sociale de care aminteam. Nimic expus nud, etalat ostentativ, totul e implicat în caractere, în acțiune ori în inacțiune, în evoluția personajelor (tînărul medic ce-și amînă mereu contribuția încercă să fugă de pe drumul greu, plin de riscuri, de renunțări, pe care-l împinge profesorul său. Pînă într-o zi. Cînd nu mai poate rămîne spectator și intervine. Atunci totul capătă un sens, o finalitate, tînărul se găsește pe el, înțelege dimensiunile adevăratului umanism).

«Sanjuro», recent prezentat pe ecranele noastre — dar în același mare anonim publicitar care a dăunat atît de mult și celorlalte filme japoneze — reclama, pentru a fi mai bine înțeles, citeva cunoștințe de istorie a Japoniei. Desigur, ar fi fost poate pretențios să sugerăm D.R.C.D.F.-ului un insert, un pregeneric care să lămurească sumar datele istorice specifice: fără acestea revolta samurailor ca și mîndra independență a curajosului mercenar ce-și pune sabia în slujba echității sociale și apoi dispare, modest, ca să nu fie silit să se supună conveniențelor castei, sînt mai dificil de urmărit. «Sanjuro» e un anume an simbolic sub care își păstrează eroismul anonim acest ciudat, teribil de interesant personaj al lui Kurosawa, semilegendar, cu trăsături contradictorii de erou modern (magistral interpretat de asul cinematografului japonez, Toshiro Mifune). Dar măcar o prezentare documentată în ziarele noastre, înaintea premierii, o «pregătire» care nu mai ține de latura comercială ci de cea culturală a «lansării» unei opere mai dificile, era absolut necesară.

Filmul japonez este o adevărată școală a interesului treaz, activ, a răbdării, a autostimulării intelectuale.

Alice MĂNOIU

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

Annie Girardot

Annie Girardot s-a născut la 25 octombrie 1931 la Paris. A absolvit Conservatorul de artă dramatică. A debutat în teatru, pe scena Comediei Franceze. Primul succes l-a cunoscut în spectacolul cu piesa «Mașina de scris» a lui Jean Cocteau.

Primul rol în cinematografie l-a avut în anul 1955, în filmul «Treișprezece la o masă». În 1956 a obținut premiul «Suzanne Bianchetti».

Filme mai importante: «Maigret intinde o cursă» (1959, cu Jean Gabin), «Rocco și frații săi» (1961, regia Luchino Visconti), «Franțuzaica și dragostea» (1961, scheci realizat de Christian Jaque), «Smog» (1961, cu Renato Salvatori), «Vaporul lui Emil» (1961, cu Lino Ventura), «Viciul și virtutea» (1962, regia Roger Vadim), «Trei camere în Manhattan» (1965, cu Maurice Ronet), «Aurul ducelui» (1965, cu Claude Rich).

Felicia ANTIP

Publicăm astăzi noi extrase din cartea lui Mark Lane (Judecată pripită — America face apel) care se ocupă tocmai de această problemă. Primul lucru care atrage atenția este...

DE CE A FOST CĂUTAT OSWALD?

Semnamentele celui suspectat de asasinat, corespunzând cu cele ale lui Lee Harvey Oswald, au fost radiodifuzate de către poliția din Dallas în ziua de 22 noiembrie, chiar înainte de orele 12,45, la 15 minute după ce s-a tras asupra președintelui Kennedy. Dar când Oswald a fost arestat în cinematograful Texas, aproximativ la 13,50 în aceeași zi, autoritățile orașului Dallas au anunțat că suspectul de 24 de ani fusese căutat în legătură cu asasinarea poliștului J.D. Tippit. Oswald a fost interogat circa cinci ore și apoi reținut pentru asasinarea lui Tippit. Abia a doua zi, la orele 13,30, a fost acuzat de asasinarea președintelui. La o conferință de presă de douăzeci de minute ținută la miezul nopții de 22 noiembrie, Oswald a fost întrebat dacă îl omorise pe președinte. «Nu, nu am fost învinuit de așa ceva! — a răspuns el. De fapt nimeni nu mi-a adus pînă acum o asemenea acuzație. Reporterii sînt cei care mi-au pus pentru prima dată această întrebare». Procurorul districtului Dallas, Henry M. Wade, care a prezidat conferința de presă, a confirmat că Oswald «nu a fost acuzat de asasinarea președintelui; lui i s-a adus acuzația de a-l fi ucis pe polișt». Atît autoritățile din Dallas cît și deținutul erau deci de acord că el fusese arestat și interogat sub învinuirea de a-l fi ucis pe poliștul Tippit și că aceasta era singura acuzație pe care se aducea la data de 22 noiembrie.

Tippit a fost omorît, potrivit Comisiei, la ora 13,15 sau 13,16. De ce atunci poliția din Dallas l-a căutat pe Oswald cu cel puțin treizeci de minute înainte de a fi fost împușcat Tippit?

La o conferință de presă ținută la cîteva ore după moartea lui Oswald — la 24 noiembrie — procurorul districtului, Wade, a explicat de ce au fost difuzate atît de timpuriu semnamentele lui Oswald:

«Imediat după asasinat, un polișt a fugit în clădire, l-a văzut pe acest om (Oswald) într-un colț și a procedat la arestarea lui. Dar proprietarul a spus că fiind vorba de un angajat al firmei, prezența lui acolo era firească. Toți ceilalți salariați au fost ulterior găsiți, în afara acestuia. Semnamentele și numele lui au fost difuzate de poliție, pentru a fi urmăriți».

Comisia însă a negat că numele lui Oswald fusese difuzat de poliție: «Poliția nu a menționat niciodată numele lui Oswald în descrierea transmisă prin radio înainte de arestarea sa». Căpitanul W.P. Gannaway, ofițer de serviciu în Departamentul special al poliției din Dallas, a oferit o explicație asemănătoare. El a declarat că semnamentele lui Oswald au fost radiodifuzate, deoarece acesta lipsise la un «apel nominal» al angajaților depozitului de manuale. «Este singurul care nu s-a prezentat și care n-a putut fi găsit», a spus Gannaway.

Explicația motivelor pentru care era căutat Oswald are deci la bază apelul nominal și faptul că Oswald era singurul dat lipsă. Mai întîi, un asemenea apel nominal nu a fost făcut și, în al doilea rînd, Oswald nu era singurul salariat absent după asasinat. Dintr-un total de 75 de persoane, 48 erau plecate la ora 12,30, iar cîinci nu se prezentaseră la lucru în acea zi. Alții părăsiseră clădirea

nici un fel de conspirație ?

Dintre întrebările pe care lumea continuă să și le pună în legătură cu asasinarea președintelui Kennedy este și aceasta: putea oare un om ca Oswald, cu posibilități extrem de modeste, total lipsit de relații — așa cum se afirmă — și avînd o pușcă veche, demodată, care a necesitat serioase reparații pentru reconstruire, să fi pregătît și făptuit singur o asemenea crimă?

De ce a fost respinsă din primul moment atît de categoric ipoteza unei conspirații?

De ce au fost ignorate sau lichidate dovezile și mărturiile care duc în această direcție?

imediat după ce auziseră împușcăturile. Mulți angajați n-au mai primit, după asasinat, permisiunea de a intra în clădire, fiind în felul acesta absenți cînd poliția și-a început cercetarea.

Nici chiar dintre cei opt salariați despre care se știe că se aflaseră în ziua aceea, ceva mai devreme, la etajul șase, Oswald nu era «singurul care nu s-a prezentat și care n-a putut fi găsit».

Șeful poliției, Jessy Curry, care trebuie considerat ca fiind cel mai în măsură să arate motivul pentru care poliția din Dallas îl căuta pe Oswald, a declarat că acesta devenise suspect «după ce poliția a găsit la etajul șase pușca socotită a fi arma crimei». Această explicație este de asemenea inacceptabilă, deoarece semnamentele lui Oswald fuseseră difuzate prin radio înainte de 12,45, iar pușca nu a fost descoperită decît la 13,22.

Comisia era pusă astfel în fața explicațiilor contradictorii ale poliției. De ce descrierea lui Oswald a fost lansată la 12,45?

Cercetările făcute de agenți federali în numele Comisiei au dus la peste 25 000 de interogări. Un ordin executiv a pus la dispoziția Comisiei toate resursele guvernului federal. Comisia a fost împuternicită să lanseze mandate de aducere pentru marteori și probe, «să efectueze orice altă investigație pe care o socotea necesară». Eforturile ei au costat pînă la urmă peste un milion de dolari. Se poate afirma că a fost cea mai mare operație polițienească din istorie. Totuși ea nu a reușit să găsească răspuns la o întrebare simplă și crucială.

CELE PATRU EPISOADE MISTERIOASE

Un mare volum de dovezi, parte din ele foarte concordante, arată că Lee Harvey Oswald era implicat împreună cu alții în punerea la cale a asasinatului — sau că alții au plănuît în mod deliberat înainte de 22 noiembrie să concentreze atenția asupra lui Oswald ca viitor asasin. Comisia a respins prima ipoteză și a ignorat-o pe cea de-a doua. Căutînd să demonstreze că Oswald nu era implicat într-o conspirație, Comisia nu a diminuat prin aceasta valabilitatea alternativei; de fapt, ea a întărit suspiciunea că, mult înainte de asasinat, se făcuse un efort de a concentra atenția asupra lui Oswald.

● **Adusese Oswald o pușcă la un magazin de materiale sportive din Irving, Texas, în prima jumătate a lunii noiembrie 1963, și ceruse el să i se monteze o lunetă? Comisia a găsit că nu.**

● **Intenționase Oswald să cumpere un automobil în noiembrie 1963, declarînd că aștepta să primească o mare sumă de bani în viitorul apropiat? Comisia a găsit că nu.**

● **Făcuse Oswald exerciții de tir pe poligoanele din Dallas și Irving, pe cîmpiile și în pădurile din jurul Dallasului, înainte de asasinat? Comisia a găsit că nu.**

● **Se întîlnise Oswald în septembrie 1963 cu un membru al «Juntei revoluționare cubane», o grupare anti-castristă? Declarase el că «Președintele Kennedy trebuie asasinat» și că «Este atît de ușor să o faci»? Comisia a găsit că nu.**

Cu toate acestea, cineva care pretindea a fi Oswald sau care arăta ca el — sau și una și alta — a participat la fiecare din aceste episoade. Dovezile — prezentate mai jos în extenso — par să indice (a) că mai multe persoane, care de altfel nu se cunoșteau unele cu altele, au premeditat să inducă în eroare Comisia; (b) că Oswald era unul dintre complicii care au plănuît asasinatul cu mult înainte și, în sfîrșit (c), că Oswald era inocent și fusese special ales ca «țap ispășitor» — cel către care trebuiau să converg toate indiciile acuzatoare. Dacă prima posibilitate poate fi, după părerea mea, de la bun început respinsă, celelalte două reclamă o examinare atentă. Lucru pe care Comisia nu l-a făcut, refuzînd să interogheze majoritatea martorilor în cauză. Dovezile erau, contrarii tezei fundamentale de la care scot că a pornit Comisia — și anume că Oswald plănuise și comisesse asasinatul de unul singur. Concluziile ei au fost în această privință și mai lipsite de teme decît în ce privește alte aspecte, întrucît deși s-a constatat că Oswald nu participase la cele patru episoade, Comisia nu a luat nici un moment în considerare faptul evident că alții ar fi putut intenționa să creeze în mod deliberat o asemenea impresie.

Dial D. Ryder, un angajat al magazinului sportiv din Irving, a declarat că aproximativ cu două sau trei săptămîni înainte de asasinat, un bărbat a adus o pușcă și i-a cerut «să-i facă un orificiu filetat», ca să i se poată monta o lunetă. Ryder a completat o chitanță de reparații pe care a scris numele clientului: «Oswald».

Un memoriu adresat de F.B.I. Comisiei arăta că:

În ziua de 24 noiembrie 1963, la orele 18,30, un anonim a informat telefonic pe un agent special al F.B.I.-ului din Dallas, Texas, că

Momentul arestării lui Oswald.

pe la ora 17,30 aflase de la un vînzător neidentificat de la Wyatt's Supermarket Plymouth Park Shopping Center din Irving (Texas) că Lee Harvey Oswald își montase o lunetă la pușcă, la magazinul sportiv de pe 221 East Irving Boulevard, Irving (Texas).

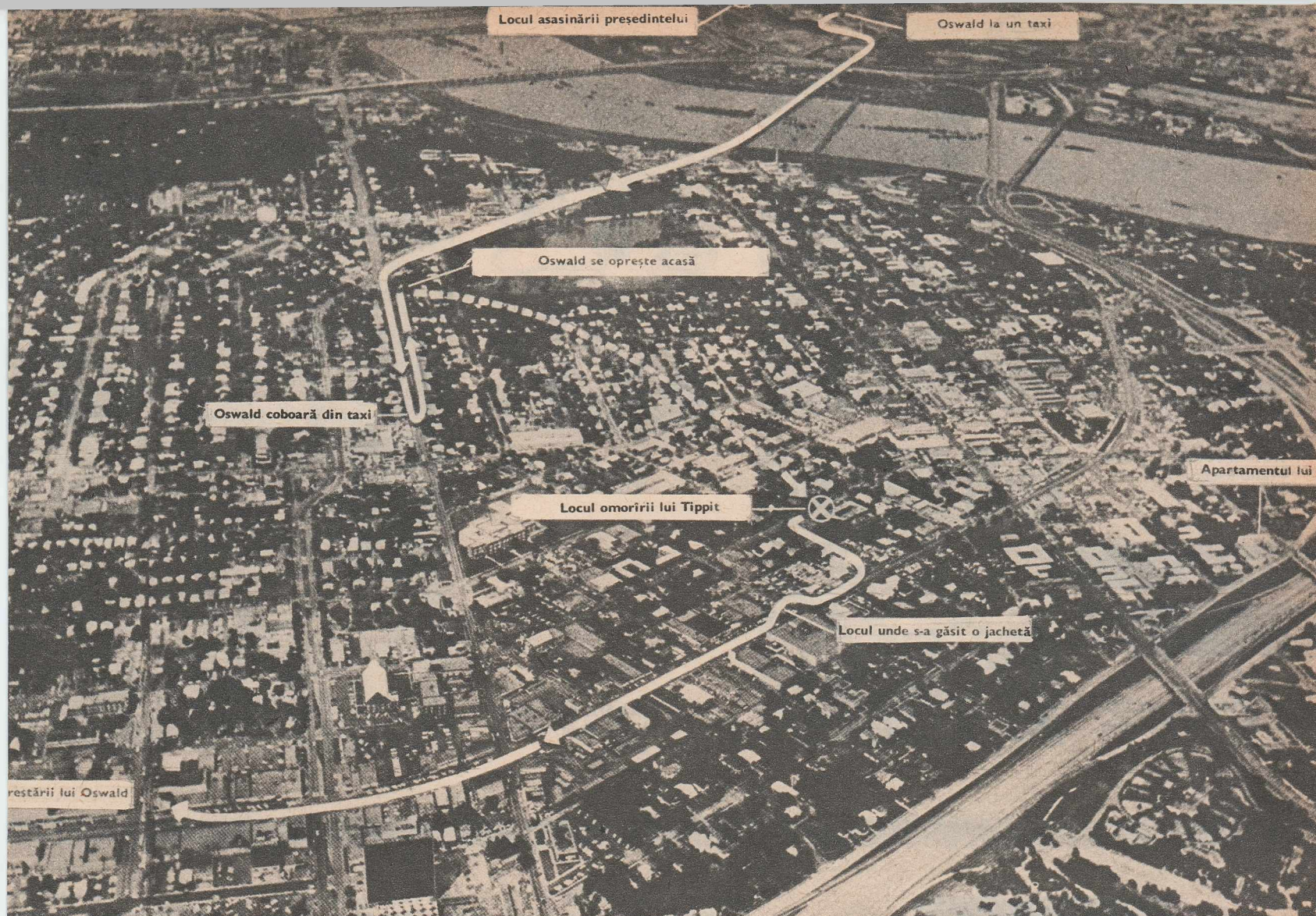
Memoriul arăta de asemenea că Ray John de la secția de știri a postului de televiziune WFAA-TV Dallas declarase F.B.I.-ului că își amintea „să fi primit un telefon în acea zi (24 noiembrie), cam între orele 15 și 15,30, de la un anonim, care a spus că i se pare că «Oswald și-a montat o lunetă la pușcă, la magazinul din blocul 200 pe Irving Boulevard, în Irving»».

Un agent al F.B.I.-ului l-a căutat pe Ryder acasă în ziua de 25 noiembrie și l-a însoțit la magazin unde, potrivit raportului F.B.I., chitanța de reparație pe care era scris numele «Oswald» a fost examinată de agent.

Patronul magazinului, Charles W. Greener, a fost de asemenea interogat ulterior de un agent al F.B.I.

Domnul Greener a declarat că, după părerea lui, chitanța de reparație trebuie considerată autentică; el a subliniat că Dial Ryder fusese angajatul său în ultimii șase ani, că în această perioadă se dovedise un vînzător bun și serios și că nu știa ca Ryder să fi făcut vreodată un lucru necinstit; de aceea are deplină încredere în dînsul.

Există deci posibilitatea ca cineva să fi lansat o pistă care conducea la Oswald. La cîteva ore după moartea acestuia, aceeași persoană chemase F.B.I.-ul și presa ca să le îndrepte spre această pistă. Dacă nu Ryder este autorul apelurilor telefonice — și el a declarat că nu este — iar Oswald era mort, cine alt-

Traseul pe care Comisia Warren l-a stabilit pentru drumul parcurs de Oswald în cele 43 minute dintre părăsirea clădirii depozitului de manuale (12.33) și momentul omoririi polițistului Tippit (13.15-13.16). S-a oprit acasă — se afirmă — pentru a-și lua revolverul. Numeroși martori însă, inclusiv locțiitorul șerifului districtului Dallas, Roger D. Craig, l-au văzut pe Oswald în alte locuri decât cele indicate de Comisie.

cineva era atât de informat pentru a ști sigur că proba materială a vizitei lui Oswald la magazinul sportiv îi aștepta pe anchetatori? Comisia nu a căutat un răspuns la această întrebare.

★

Albert G. Bogard, vânzător la o sucursală din Dallas a firmei de automobile Lincoln-Mercury, a declarat că la 9 noiembrie 1963, pe la orele 13,30 sau 14, un bărbat a intrat în magazin spunând că vrea să cumpere o mașină, un **Mercury Comet** cu două portiere. Bogard i-a verificat o asemenea mașină, de culoare roșie, pe șoseaua Stemmons. Bărbatul condusesse și el — cam neîndemânic, după spusele lui Bogard — cam 60-70 mile. Îl prevenise pe Bogard că nu intenționa s-o cumpere imediat, dar că în două sau trei săptămâni «va primi niște bani». Spusese că numele său este Lee Oswald.

Bogard a notat numele Lee Oswald pe versoul unei cărți de vizită. La 22 noiembrie — a declarat Bogard — a auzit la radio, în magazin, că Lee Harvey Oswald «împușcase un polițist în Oak Cliff»; în prezența patronului și a altor vânzători, a rupt atunci cartea de vizită pe care scrisese numele lui Oswald, spunând: «Nu va mai putea cumpăra mașina, deoarece va fi băgat în închisoare».

Depoziția lui Bogard a fost confirmată. Subdirectorul Frank Pizzo și al doilea vânzător, Eugene M. Wilson, au declarat că își aminteau momentul în care clientul descris de Bogard se afla în sala cu automobile. Un alt vânzător, Oran P. Brown, și-a adus aminte că Bogard i-a cerut să se ocupe de acest client, în cazul că ar fi venit în serile când Bogard nu se afla acolo.

Să presupunem că Comisia are drep-

tate și că nu Oswald fusese acolo. Rămîne însă faptul că la 9 noiembrie 1963 magazinul a fost vizitat de un om care a pretins că se numește Lee Oswald, care semăna oarecum cu Oswald, care a condus stîngaci un automobil în orașul Dallas cu mai puțin de două săptămîni înainte de asasinat, care spusese că va primi o sumă substanțială de bani în următoarele două sau trei săptămîni, care s-a referit de asemenea la faptul că avea un serviciu nou dar nu avea bani peșin și nici credit și care, în sfîrșit, mărturisise că s-ar putea să plece din țară.

Dacă nu era Oswald, era cineva care în mod evident, dacă nu chiar ostentativ, se dădea drept Oswald. Comisia a constatat numai că nu era Oswald, dar nu a mers mai departe.

★

În aceeași perioadă de timp, cineva care semăna cu Oswald — Comisia a găsit că nu era Oswald — făcea exerciții de tir cu o pușcă cu lunetă în Dallas și în împrejurimi.

Comisia a raportat că «un grup de martori» a afirmat că «l-a văzut pe Lee Harvey Oswald pe terenul de sport Rifle Range din Dallas» în săptămînile care au precedat asasinatul și că, ținînd seama de numărul mare al acestor martori, de concordanța descrierilor pe care le-au făcut cu privire la aspectul bărbatului și la tipul de armă cu care trăgea, există motive să se creadă că acești martori au văzut pe poligon una și aceeași persoană.

Raportul consemnează că martorii care au declarat că l-au întîlnit pe Oswald la poligon au avut prilejul «să facă mai mult decît o observație fugitivă privind persoana pe care o văzuseră», deoarece într-un fel sau altul toți au venit în

contact cu dînsul. Un martor, Malcolm H. Price, «a ajustat luneta la pușca individului», un altul, Garland G. Slack, «a avut o altercație cu individul», deoarece acesta trăgea «în ținta lui Slack». Slack a declarat că îi spusese lui «Oswald» să nu tragă în ținta lui; drept răspuns, omul l-a aruncat «o privire pe care nu o voi uita niciodată... acesta era singurul motiv care m-a făcut să-mi aduc aminte de dînsul cînd l-am văzut la televizor». Sterling C. Wood, care se afla pe poligon împreună cu tatăl său, dr. Homer Wood, «a discutat despre arma lui «Oswald» cu tatăl său și, foarte pe scurt, chiar cu individul în cauză».

Comisia a stabilit că Oswald nu fusese nici la poligonul din Dallas, nici la cel din Irving și că nici nu se afla în Statele Unite în momentul cînd Price ajustase luneta la arma trăgătorului neidentificat.

Cineva care semăna cu Oswald a făcut totuși exerciții de tir pe poligoanele din Dallas și Irving, a avut certuri și discuții, a cerut ajutor pentru a-și potrivi luneta și, deși era un excelent trăgător, a nimerit în ținta altuia, uitîndu-se așa de enervat la omul care l-a apostrofat încît martorul l-a ținut minte. El a fost de asemenea observat culegînd cartușele uzate înainte de a părăsi poligonul.

★

La 22 iulie 1964, Sylvia Odio a depus mărturie în fața unui consilier al Comisiei. Depoziția ei a fost atât de surprinzătoare, încît F.B.I.-ul a inițiat o anchetă pe plan larg și Comisia a cerut să se cerceteze exactitatea afirmațiilor pe care le cuprindea.

Doamna Odio a mărturisit că Lee Harvey Oswald o vizitase spre sfîrșitul lui septembrie 1963, recomandîndu-se «Leon Oswald». Era însoțit de doi oa-

meni care păreau să fie cubani sau mexicani — a spus ea. Unul dintre aceștia a chemat-o a doua zi la telefon să-i explice că «Oswald» era fost marinar și un excelent trăgător. I-a relatat de asemenea că «Leon Oswald» spusese că «după cele întîmplate la Golful Porcilor, președintele Kennedy trebuia asasinat» și că «este atât de ușor să o faci».

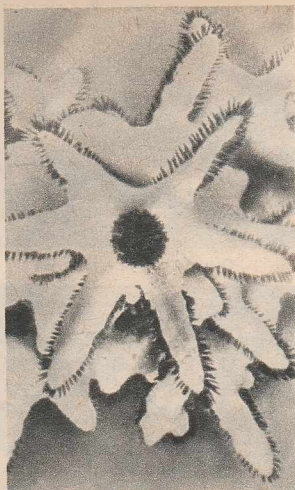
Doamna Odio a declarat că cei trei oameni abia sosiseră din New Orleans și că urmau să plece a doua zi într-o călătorie, lucru care i-a fost repetat de două sau de trei ori. Cînd «Oswald» i-a fost recomandat, în aceeași seară, însoțitorul său i-a repetat de două ori numele: «Leon Oswald».

Dacă depoziția doamnei Odio corespunde realității există două posibilități: cuvintele cu privire la necesitatea de a-l omorî pe președintele Kennedy au fost spuse fie de Lee Harvey Oswald, fie de cineva care-i seamănă și care a folosit numele de «Leon Oswald»; sau un individ neidentificat a făcut afirmații false, atribuindu-i lui Oswald aceste cuvinte.

Dacă vizitatorii la care se referă Comisia n-au fost în realitate la doamna Odio și deci nici Oswald nu fusese acolo, așa cum a conchis Comisia, se pune întrebarea: cine erau cei trei bărbați, dintre care cel puțin unul posedă informații surprinzătoare privind pe tatăl doamnei Odio, iar altul seamăna cu Oswald și-i împrumutase numele? Dacă doamna Odio este un martor demn de crezare, așa cum se pare și cum a confirmat-o ancheta F.B.I.-ului, și dacă Comisia a apreciat corect că Oswald nu se afla printre vizitatorii ei în acea zi, nu te poți gîndi decît la faptul că cineva s-a dat drept Oswald, încercînd probabil să atragă atenția asupra acestuia cu aproape două luni înainte de asasinat.

INOCENȚĂ — Dorin Manolescu.

**FLOAREA ZĂPE-
ZII — Gh. Tcaciuc.**

**IARNĂ PICTURA-
LĂ — Prof. V. Bog-
dănet.**

CITITORII

FOTOGRAFIAZĂ

**NOMINA STULTO-
RUM... — Eleonora
Mircea.**

pledoarie pentru documentare amplă

Tov. Alexandru Stratulat, tehnician în telecomunicații din București ne trimite o scrisoare în care își manifestă nemulțumirea împotriva faptului că — după părerea d-sale — «Flacăra» nu mai acordă aceeași atenție publicării unor documentare ample (unele cu caracter de serial) și ne sugerează trei teme: istoria telefoniei (cu insistență specială asupra automatizării telefonice interurbane, care capătă extindere anul acesta și în țara noastră); istoria automobilului; viața și munca șoferilor de automobile.

Ocupându-se de unele rubrici permanente ale «Flacării», corespondentul nostru consideră că paginile «Curier» și «Cadrul internațional» păcătuiesc prin faptul că adesea conțin lucruri ce au putut fi aflate mai dinainte din cotidiane. Ți-

nind seama de criticile pe care ni le aduce, vom căuta să găsim noi formule, satisfăcătoare.

În sfârșit, tov. Stratulat apreciază pozitiv paginile închinată discuțiilor redacției cu cititorii (ne cere însă să găsim mijloace de a ilustra în mai mare măsură și aceste pagini) și sugerează înființarea unei noi rubrici: «Magazinul Flacării». Considerăm că acestei propuneri i-am venit în întâmpinare prin rubrica «Flacăra -varietăți».

... dar când primești prea multe scrisori?

Ne-am făcut de mai multe ori ecoul celor ce s-au plins că scriu pe adresele apărute la rubrica «Cititorii către cititorii» și că nu primesc răspunsurile pe care le așteaptă. Iată că de astă dată considerăm de datoria noastră să dăm cuvântul unuia dintre acei care — dintr-un motiv sau altul — nu

pot răspunde tuturor celor ce i-au scris.

«În urma publicării adresei mele — ne scrie cititoarea noastră Otilia Gheorghe din Brăila — am primit peste 150 de scrisori de la tineri care vor să le răspund. Cu părere de rău însă îmi este imposibil să le scriu tuturor. De aceea vă rog să spuneți din partea mea tuturor celor cărora nu am mai putut să le răspund, că-i rog să mă scuze și să nu se supere»...

cei vizați prin critici răspund...

Direcția P.T.T.R. a Capitalei și regiunii București (la o sesizare a cititorului Florin Ochisor — București): «La controlul inopinat făcut de organele de verificare raionale la agenția Măldăeni (rn. Roșiori de Vede) nu s-au găsit trimiteri poștale sosite și nedistribuite, iar din documentele existente la agenție a reieșit că trimiterile poștale înregistrate (scrisori recomandate) sînt predate destinatarilor sub semnătură... Cu toate că la controlul efectuat cele sesizate de corespondentul voluntar nu s-au putut adevăra și, deși informațiile culese atît de la diverși cetățeni, cit și de la organele locale au fost în favoarea agentului, s-a trasat totuși sarcină oficiului raional de a urmări îndeaproape modul cum își desfășoară activitatea agentul poștal Cîcic Ion, pentru a se putea lua — în caz de nevoie — măsurile corespunzătoare».

cu sau fără texte pe copertă?

Tov. Gelu Rădan din București ne trimite o scrisoare în

care face o serie de considerații, asupra conținutului revistei noastre. În același timp, corespondentul nostru pune în discuție o problemă asupra căreia vrem să ne oprim în mod special. Tov. Rădan ne scrie: «Obiectez împotriva cititorilor care doresc ca imaginea de pe copertă să nu fie «eclipsată» de nimic. Eu nu cred că e bine așa. Tot «scrisul» s-a concentrat în partea de sus. Coperta e frumoasă, dar seamănă cu o frunte mare și degajată complet de păr! Alte reviste... au coperte pline cu titluri ale unor articole din cuprinsul revistei, nume ale unor personalități și chiar tot felul de informații». În continuare, cititorul nostru ne arată că pe copertele unor reviste de mare prestigiu, o fotografie — de cele mai multe ori un portret — poate fi tăiată de un titlu sau altul și — ne scrie d-sa — «nimeni nu ar fi nemulțumit de acest lucru».

Redacția noastră nu s-a declarat niciodată împotriva unei astfel de modalități. Nu numai atît, dar a și folosit-o. Firește că o vom utiliza și în viitor.

în cîteva rînduri

Ghiță Măican, Craiova. 1) Am luat notă de dorința dv. privind istoria orașului Pittești. 2) Amănunțele ce vă interesează le puteți afla adresîndu-vă în scris Muzeului Cîmpulung-Muscel, str. Republicii 5. **Gheorghe Oniceag, Prisca-Dornei.** 1) Vă mulțumim mult pentru aprecieri. 2) Referitor la coperta propusă de dv. vă confirmăm că răspunsul dat într-un număr anterior rămîne încă valabil...

Titus Cătană, Bacău. Este bine ca preferințele telespectatorilor privind o emisiune

sau alta să fie adresate, fără intermediul terților, direct celor în măsură să poată îndeplini aceste dorințe.

Nicoleta Jurj, Timișoara. Nu o dată am elogiat în articolele noastre arta interpretativă a regretatului actor polonez Zbigniew Cybulski. De regulă însă nu înfățișăm pe copertă chipurile actorilor decedați.

Ion Igăzan, com. Zorlențu Mare. Conținutul celei de-a doua scrisori a dv. ne dă impresia că n-ați citit primul nostru răspuns publicat la această rubrică în nr. 4/1967. În plus vă comunicăm: 1) Adresa casei de discuri «Electrecord» este str. Luigi Cazzavillan 14 — București. 2) Am luat notă de dorința dv. privind coperta cu Elizabeth Taylor.

Stelian Platon, Tr. Măgurele. Nu sîntem de acord cu afirmația dv. potrivit căreia pe copertă nu apar interpreți români. Iată doar cîteva exemple pe 1967: nr. 2, George Constantin; nr. 4, Doina Badea; nr. 6, Magda Ianculescu. După foilețarea colecției pe anul 1966, credem că vă veți revizui părerea. 2) Vă confirmăm că data nașterii lui Belmondo publicată de revista noastră este reală.

Gina Soare, Moreni. Ne luăm îngăduința dv. este demnă de o cauză mai bună. O copertă cu Elvis Presley nu figurează în planurile noastre tematice și «chiar de nu vă veți lăsa și ne veți scrie mereu» rezultatul va fi același.

Orica Gal, Sibiu. 1) Ne pare rău dar intervenția pe care ne-o solicitați în problema dv. personală nu este de resortul redacției noastre. 2) Scrieți în continuare cîntărețului dv. preferat. Poate vă va răspunde totuși... 3) Actorul Barbu Baranga face parte din colectivul Teatrului Național din Cluj, pe adresa căruia îi și puteți scrie. După cîte știm, nu a mai apărut în nici un film artistic, în afară de «La vîrsta dragostei».

Următorii cititori doresc să corespundă: Viorel Solomon, tehnician, oraș Victoria, str. Libertății, bl. 1, ap. 17: ilustrate; Pupu Goghy, chimist, 20 ani, Ploiești, bd. Republicii 130, bl. E8, et. 6, ap. 26: muzică, sport, cinema, ilustrate; Maria F. Andrei, elevă, com. Virtoapele de Jos, rn. Roșiori de Vede: cinema, muzică ușoară, ilustrate; Sorin Laurențiu Vlad, student, București, Șos. Mihai Bravu 384: literatură, cinema, ilustrate; Fănică Toader, contabilă, 19 ani, com. Viziru, rn. Brăila: ilustrate; Petrică Nănescu, electrician auto, Pitești, str. Vasile Lupu 38: matematică, electricitate, ilustrate; Marioara Sepci, muncitoare, 21 ani, Lugoj, str. Lenin 8; teme diverse, ilustrate; Aurel Călinescu, elev, 18 ani, com. Cumpăna, rn. Negru Vodă: teme diverse, ilustrate; Elena Nicolae, elevă, com. Virtoapele de Jos, rn. Roșiori de Vede: muzică ușoară și populară; Adriana Cristea, elevă, 19 ani, Ploiești, str. Vintileanca 21: petrol, chimie, ilustrate; Vasile Antonaru, tehnician veterinar, 25 ani, G.A.S. Moșneni, oraș Constanța: teme diverse, ilustrate; Margareta Ghiță, elevă, com. Milcov, rn. Slatina: teme diverse, ilustrate; Nuți Stoicheci, profesoară, com. Chiojd, rn. Cislău: teme diverse, filozofie, ilustrate; Elena I. Voicu, elevă, com. Virtoapele de Jos, rn. Roșiori de Vede: ilustrate; Nely Oancea, elevă, 19 ani, și Gabriela Verga, elevă, 18 ani, Iași, Șc. tehnică financiară, str. Sărării 35: muzică ușoară, ilustrate; Livia Nasie, studentă, Birlad, str. Lucafărul 5: ilustrate; Stelian Drondoc, tehnician, Tg. Jiu, str. Victoriei 294: teme diverse, istorie, literatură, ilustrate; Marian Brațu, operator chimist, 19 ani, Brăila, str. Primăverii 24: teme diverse, rebusism, muzică, ilustrate; Beatrix Ciala, planificatoare, Arad, str. G-ral Dodă 32: muzică ușoară, literatură; Gabriela Mirescu, elevă, Turda, str. M. Eminescu 40: literatură, teatru, cinema, muzică; Păpușa și Geta Cristescu, profesoare, Tr. Severin, str. Plevna 35: teme diverse, ilustrate; Mircea Răceanu, sudor, com. Ciochiuța, str. Siretului 14, rn. Strehaia: teme diverse, ilustrate; Florina Conac, elevă, com. Ciochiuța, str. Republicii 68, rn. Strehaia: literatură, istorie, ilustrate; Margareta Rusu, soră medicală, Botoșani, str. Roze-lor 14: muzică, literatură, ilustrate; Gheorghita Stănică, elevă, com. Poarta Albă-sat, rn. Medgidia: teme diverse, ilustrate; Maria Neamțu, elevă, com. Tirnova 785, rn. Ineu, reg. Crișana: teme diverse, literatură, cinema; Yvonne Loreny, elevă, Lugoj, str. Bucegi 9: teme diverse; Valerica Moldoveanu și Florica Bejan, eleve, 18 ani, com. Brețcu, rn. Tg. Secuiesc: teme diverse, ilustrate; Elena Hosu, elevă, 17 ani, com. Sita Buzăului 56, rn. Tg. Secuiesc: cinema, ilustrate; Viorica Rodica Cosma, elevă, Brăila, str. Miorița 76: fizică, cinema, ilustrate; Doina Iordache, elevă, Pitești, str. Onești 15: teme diverse, ilustrate; Mariana Cojoc, asistentă medicală, Botoșani, str. Lucafărul 37: literatură, muzică, ilustrate.

NOTĂ

Cititorii care se adresează redacției și doresc să li se răspundă în revistă sau prin poștă sunt rugați să menționeze în scrisori numele și adresele lor complete.

creatorul neurochirurgiei românești

«Aș dori să aflu unele date despre viața și opera savantului român D. Bagdasar».

Zenoviu BARBUR, Sibiu

Răspunde conf. univ. dr. IULIU GHELERTER, șeful disciplinei Istoria medicinei de la Institutul de medicină și farmacie din București.

Printre savanții care au contribuit la dezvoltarea medicinei științifice românești, dr. D. Bagdasar ocupă un loc deosebit: lui i se datorește întemeierea unei școli de neurochirurgie, specialitate nouă în plină evoluție.

Viața și opera sa sint pilduitoare. Născut la 17 decembrie 1893, ca al 12-lea copil dintr-o familie de țărani din satul Roșiești (fostul județ Fălciu), el s-a ridicat printr-o muncă dirză și perseverentă la culmile științei. Urmează liceul la Birlad și apoi Facultatea de medicină din București, pe care o absolvă în 1922.

Înzestrat cu o vie inteligență, cu o putere de muncă neobișnuită, se consacră studiului bolilor nervoase, care îl pasionează; lucrează în clinica prof. Gh. Marinescu, a prof. Noica și în serviciul de chirurgie al prof. Butoianu, completându-și cunoștințele în laboratoarele de histologie și de anatomie patologică ale Facultății de medicină.

În 1927 ocupă prin concurs postul de medic primar de neuropsihiatrie la spitalul din Jimbolia. Obține o bursă de specializare și pleacă în S.U.A. la Boston, în serviciul de neurochirurgie al vestitului profesor Haney Cushing. Acolo își însușește dificila specialitate a chirurgiei în bolile creierului, ale măduvei spinării, ale nervilor. Se face remarcă prin lucrările sale originale și prin cultura de țesuturi «in vitro» pe care le realizează cu alți cercetători americani.

Întors în țară, se străduiește, cu entuziasm, să introducă la noi noua

disciplină. În spitalul din Jimbolia și în alte centre de provincie, în condiții neprielnice, cu un instrumentar rudimentar, el realizează pentru prima oară în țara noastră intervenții chirurgicale pe sistemul nervos central. În 1933, vine la spitalul Central din București, unde în 1935 i se creează un serviciu special de neurochirurgie. Din 1937 dr. D. Bagdasar s-a numărat printre cadrele didactice ale Facultății de medicină din București.

Într-un răstimp de numai zece ani, D. Bagdasar organizează o nouă clinică, formează cadre de specialitate, care practică azi cu succes în diferite centre din țară, elaborează însemnate lucrări și un tratat (care a fost publicat după moartea sa). Faima lui se întinde peste hotare și mulți bolnavi din alte țări vin să fie operați de chirurgul român.

Dar D. Bagdasar n-a fost numai un cercetător de seamă și un strălucit chirurg, ci și un savant cetățean. În personalitatea sa s-au imbinat armonios omul de știință și luptătorul animat de puternice convingeri democratice. În anii care au precedat cel de-al doilea război mondial și în timpul războiului, D. Bagdasar a fost alături de mișcarea muncitorească, de lupta Partidului Comunist din ilegalitate; a sprijinit Ajutorul Roșu, a contribuit la răspândirea presei antifasciste ilegale, a depus în favoarea inculpaților la procesele luptătorilor antifasciști etc.

După eliberarea țării, D. Bagdasar a desfășurat o vastă activitate politică și socială; în 6 Martie 1945 i s-a încredințat sarcina de ministru al sănătății în primul nostru guvern democrat. O boală necruțătoare l-a răpit în plină putere de muncă, în 16 iulie 1946.

Pentru meritele lui în dezvoltarea științei medicale românești, savantul patriot Dimitrie Bagdasar a fost numit membru «post-mortem» al Academiei Republicii Socialiste România, iar Institutul de medicină și farmacie din Iași îi poartă numele.

o barieră pentru cosmonauți?

«Ce sint centurile Van Allen și ce influență au ele asupra zborurilor cosmice?»

Alexandru ȚAMBOI, Sibiu

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Efectuarea zborurilor navelor cosmice pilotate la altitudini de peste 300 km este uneori periclitată de o particularitate nefavorabilă, din acest punct de vedere, a spațiului periterestru, care conține mai multe zone de radiații deosebit de intense, denumite «Centurile Van Allen». Provenienți fie din erupțiile solare, protonii și electronii accelerați, care compun radiația cosmică, sint deviați atunci cînd întîlnesc un cîmp magnetic, orientîndu-se după direcția liniilor de forță ale acestuia. Astfel se explică concentrațiile de radiații din jurul planetei noastre, sub influența cîmpului magnetic terestru. Cele trei «centuri», care încep de la altitudinea de aproximativ 400-600 km și depășesc 50 000 km,

au primit respectiv denumirea de centura interioară, exterioară și cea compusă din particule cu energii mici. Centura interioară a fost atinsă de echipajul navei cosmice americane «Gemini-11» (perigeul la 297 km, apogeu la 1 370 km; doar doua rotații); experiențe foarte interesante și de durată au efectuat specialiștii sovietici cu satelitul «Cosmos-110» (perigeu 187 km, apogeu 904 km; durata 22 zile), avînd la bord cîinii Veterok și Ugolok. Printre mijloacele de protecție antiradiativă absolut necesare pentru efectuarea de misiuni cosmice ca, de exemplu, aselenizarea omului sint analizate în prezent blindajele navelor cosmice, costumele protectoare de tip scafandru cosmic, medicamentele antiradiative etc. O soluție în stadiu de cercetare prevede imitarea sistemului natural de protecție a Pămîntului, prin înconjurarea navei cosmice locuite cu un cîmp magnetic artificial, creat prin bobine confecționate din materiale supraconductoare; acest cîmp ar putea devia sau absorbi particulele radiației cosmice penetrante.

Gh. Popazu, Focșani. Imposibil să vă răspundem la toate întrebările. Deocamdată vă dăm răspuns la primele dintre ele: 1) Evident că migrația păsărilor se produce și din emisfera sudică, pe itinerarul regiunilor polare — regiunilor tropical-ecuatoriale și invers. Ba mai mult: există și păsări care, obișnuite cu climatul polar, zboară din zona polară (sau subpolară) arctică pînă în cea similară antarctică. Astfel, în extremul nordic al Canadei trăiește o rîndunică de mare, *Sterna paradisaea*, care, atunci cînd în emisfera nordică se apropie iarna, emigrează în Antarctica — și invers. Ea străbate, în zborul ei migratoriu, 19 000 km! 2) Asteroizii sint planete mici din sistemul solar. Ele se caracterizează nu numai prin dimensiunea lor redusă, dar și prin faptul că sint foarte puțin strălucitoare. Majoritatea asteroizilor se află între orbitele lui Marte și Jupiter și gravitează în jurul Soarelui — fiecare pe orbita proprie, la fel ca toate celelalte planete ale sistemului. Care este originea asteroizilor? După ipotezele majorității specialiștilor, ele au aceeași origine ca și celelalte planete. Nu poate fi vorba de rezultatele ciocnirii unor corpuri cosmice, cum presupuneți dv. Diversele teorii cosmogonice — ipotezele lui Kant (1755), Laplace (1796), Schmidt (1943) ș.a. sau teza mai recentă a astronomului sovietic V.A. Ambartsumian — contrazic ideea că planetele s-ar fi născut ca urmare a unor ciocniri cosmice.

Mihai Drăgan și Const. Babiu, București. Fluviul Colorado este unul din marile cursuri de apă de pe continentul nord-american: are 2 900 km. Izvorăște din Munții Stincoși și udă pămîntul statelor Colorado, Utah, Arizona, Nevada și California din S.U.A., după care străbate o parte din teritoriul Mexicului, vărsîndu-se în golful Californiei. Fluviul este navigabil pe cursul său inferior. În ce privește Marele Canyon, acesta este o vale adîncă de 1 800 m și lungă de peste 320 km, cu versanți foarte abrupti, pe care fluviul a creat-o sfredelînd podișul ce-i poartă numele.

Stela Gureșoiaie, Oltenița. 1) Savantul și exploratorul polar norvegian Fridtjof Nansen s-a născut într-o localitate de lingă Oslo în 1861 și a murit în 1930. A fost profesor de zoologie și oceanografie iar în 1888 a condus prima sa expediție, traversînd Groenlanda de la Est la Vest pe schiuri. Apoi, pe vasul său «Fram», a organizat o expediție în Arctica (1893-1896), atîngînd cu nava sa 85°56' latitudine nordică, după care și-a continuat drumul cu sâni trase de ciini, pînă la latitudinea nordică de 86°14'. După aceste expediții, care i-au adus celebritatea mondială, Nansen și-a continuat activitatea de oceanograf, dublînd-o cu aceea de militant activ pentru pace și înțelegere între pîpoare. În 1922 i s-a decernat Premiul Nobel pentru pace. 2) Interpretul de muzică ușoară Paul Anka s-a născut la 31 iulie 1941 în Canada, dar cariera sa este legată de activitatea desfășurată în Statele Unite, începînd de la vîrsta de 16 ani. La 19 ani se număra printre cei mai populari cîntăreți ai genului. Din 1958 pînă în 1963 a cîntat la celebrul music-hall parizian «Olympia». De atunci, mai mult în Italia. 3) Instrumentistul de muzică populară românească Ion Lăceanu puteți să-i scrieți pe adresa Radioteleviziunii, str. Nufierilor 60 București.

Constantin Preda, Vărbilău, raion Teleajen. Ceea ce ne întrebați dv. nu ține de hipnotism, ci de prestidigitatie. Nu e vorba de nimic supranatural, «bagheta magică» nu are nimic magic în ea, iar prestidigitatorul (sau, cum i se mai spune, scamatorul) nu este o ființă deosebită, ci un om ca toți oamenii, înzestrat însă cu foarte multă îndemînare. Iepurii scoși dintr-o pălărie, mingile de ping-pong scoase pe nas etc., nu sint decît rezultatele unor trucuri și a «uteliilor de mînă» cu care lucrează prestidigitatorul, producînd, prin arta sa, anumite iluzii optice.

CÎMPINA*

● Oraș regional ● Coordonate geografice: 45°10' latitudine nordică și 25°45' longitudine estică ● Numărul locuitorilor: 22 791 (la 1 ianuarie 1966).

Prima mențiune despre existența orașului Cîmpina o găsim în registrul vamal al orașului Brașov din anul 1500. Acolo sînt trecute numele a trei negustori din acest oraș.

Dintr-un sat, modest la început, Cîmpina s-a dezvoltat continuu în secolele următoare; în 1663 a devenit tîrg, ajungînd în scurt timp unul din cele mai active centre economice ale țării. La aceasta a contribuit în bună măsură poziția deosebit de favorabilă, Cîmpina aflîndu-se la jumătatea drumului dintre București și Brașov. Totodată în Cîmpina a existat timp de aproape trei secole punctul de vamă pentru drumul Prahovei. De orașul Cîmpina este legată activitatea unor personalități. Astfel, se știe că Ion Cîmpineanu (fondatorul Societății Filarmonice) a participat la Revoluția de la 1848. A fost primul boier muntean care a eliberat robii de pe moșia lui, faptul fiind remarcat și de Karl Marx într-una din scrierile sale. Teodor Diamant, adept al sistemului fourierist, și fondatorul falansterului de la Săceni, a trăit ultimii săi ani la Cîmpina.

În anul 1889 savantul român dr. C.I. Istrati și-a ridicat o casă modestă la Cîmpina unde a locuit în ultima parte a vieții sale. Puțin mai tîrziu, în 1897, B.P. Hașdeu, îndurerat de moartea fiicei sale Iulia, se retrage la Cîmpina în castelul construit după proiectul său. Astăzi castelul este transformat în «Muzeul B.P. Hașdeu». De asemenea pictorul N. Grigorescu își ridică în anul 1904 o casă în Cîmpina, în care a trăit și a lucrat în ultimii săi ani. Casa pictorului, incendiată în timpul primului război mondial, a fost reconstruită în anul 1954, devenind muzeu.

Pe seoseaua care merge de la București la Brașov, la intrarea în Cîmpina, se poate vedea monumentul ridicat pe locul unde s-a prăbușit Aurel Vlaicu în ziua de 13 septembrie 1913. Tot în apropiere de Cîmpina a existat și închisoarea Doftana, teribilă temniță în care au fost închiși ani de-a rîndul numeroși luptători pentru dreptate socială. Construită în anul 1897, ea a dăinuit pînă în anul 1940 cînd, în urma cutremurului de la 10 noiembrie, s-a prăbușit în întregime, strivind sub dărîmăturile ei numeroși luptători comuniști și antifasciști. În anul 1949 a fost refăcută și transformată în «Muzeul Doftana».

În patria noastră ca și peste hotare, Cîmpina este cunoscută ca un important și vechi centru petrolier.

În ultimii ani la Cîmpina s-a construit Întreprinderea de reparații auto, iar uzina «Poiana» care repară mașini agricole și «Uzina mecanică» și-au lărgit mult capacitatea de producție. De asemenea, rafinăria din Cîmpina a fost reutilată și modernizată. Tot aici își desfășoară activitatea Institutul de cercetări pentru foraj și extracție.

Pentru nevoile social-culturale ale populației s-au ridicat blocuri de locuințe, un teatru modern cu o capacitate de 750 de locuri, un cinematograful cu aproximativ 500 de locuri. În Cîmpina există astăzi două licee teoretice, un liceu industrial (profilat pentru industria petrolieră), două școli profesionale, precum și un număr de șapte școli generale în care studiază aproximativ 6 000 elevi.

* Istoricul orașului Cîmpina ne-a fost cerut de cititorul George Stanciu din București.

Prof. Alex. PALAGHIȚĂ

DIRIJAT PRIN RADIO

La Institutul de cercetări științifice al forțelor aeriene civile engleze de la Farnborough se folosesc metode interesante pentru depistarea aeronavelor accidentate în locuri inaccesibile piciorului omului. Astfel, prin utilizarea cîinilor dresați, dirijați prin radio, s-au obținut rezultate neașteptate. Fotografia îl înfățișează pe cîinele alsacian Rusty, care a reușit să găsească mici obiecte ascunse în locurile inaccesibile de pe munte.

CENTENAR RĂZVAN ȘI VIDRA

Vineri la 10 Februarie 1867 s-a reprezentat, pentru prima oară, la Teatru Mare din București, piesa RESVAN-VODĂ, de Bogdan Petriceicu Hașdeu.

Teatrul Național din București reia în curînd această piesă, cu titlul nou RĂZVAN ȘI VIDRA.

Așadar capodopera lui Hașdeu, pe care Alexandru Davila a numit-o cea mai frumoasă dramă istorică românească, împlinește respectabila vîrstă de 100 de ani. La premieră ziarele vremii anunțau: **Compania dramatică, pentru respectul și stima ce are pentru operele naționale, deși lipsită de mijloace materiale, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru ca să monteze această piesă a cărei acțiune se reportă la 1577-1598.** În distribuție au fost: soții Pascaly, Gestian, Corcoveanu, Vlădescu, Bălăcescu, Mihăileanu și alții. Muzica de Flechtenmaher. Preciurile de intrare: loja I și II — 2 galbeni; loja III — 14 sfaști, stalul — 4 sfaști și galeria 1 sfaș.

A doua zi după premieră Hașdeu publica în ziarul TROMPETA CARPAȚILOR o scrisoare către M. Pascaly, **directorele companiei dramatice, în care spunea: Nu găsesc destule cuvinte prin care să pociu exprimă grațitudinea mea pentru modul cum a fost interpretată drama RESVAN-VODĂ.**

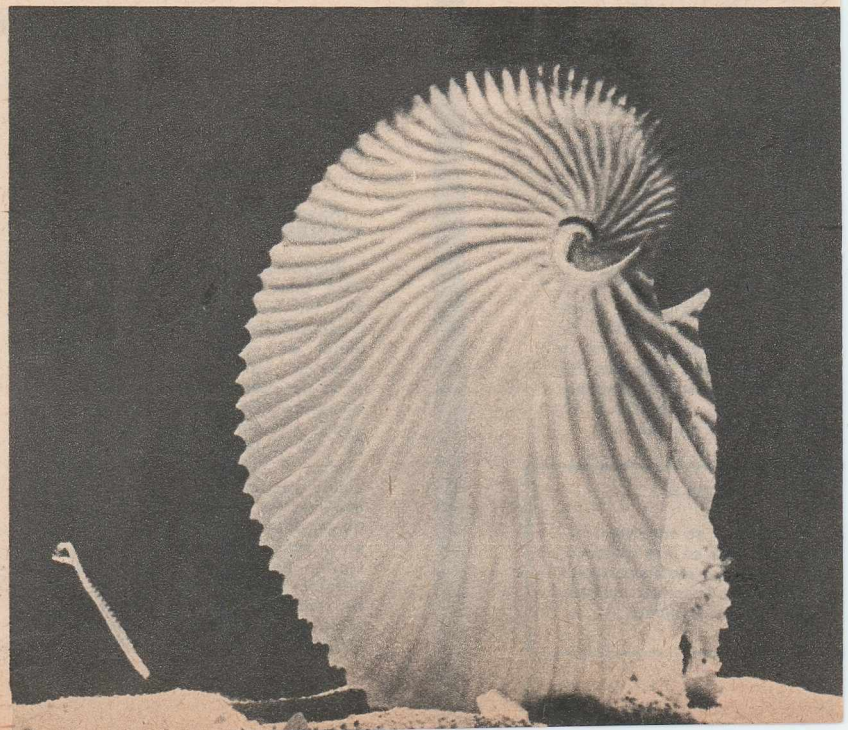
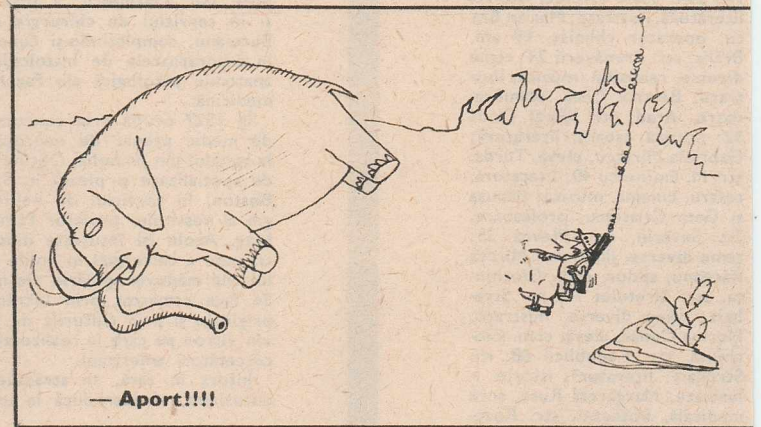
Ion MUNTEANU

THEATRU MARE
COMPANIA DRAMATICA
VINERI LA 10 FEBRUARIE 1867
SE VA REPRESENTA PENTRU PRIMA OARA PIESA
RESVAN-VODA
Dramă istorică, Scenariu și Text de Bogdan Petriceicu Hașdeu, Muzică de Flechtenmaher
Distribuție: SOȚII PASCALY, GESTIAN, CORCOVEANU, VLĂDESCU, BĂLĂCESCU, MIHĂILEANU ȘI ALȚII.
Muzică de Flechtenmaher.
Preciurile de intrare: LOJA I ȘI II — 2 GALBENI; LOJA III — 14 SFAȘTI, STALUL — 4 SFAȘTI ȘI GALERIA 1 SFAȘ.

FERICITA TÎNĂRĂ PERECHE

Cele două viețuitoare pe care le vedeți în fotografie, micul bastonaș spiralat din stînga și uriașa cochilie din dreapta, sînt soți buni. Ele aparțin speciei zoologice **Paper nautilus**, o adevărată fosilă vie, care în zilele noastre nu mai poate fi aflată decît în marile adîncimi ale oceanelor Pacific și Indian.

S-a constatat că Nautilusul-soție are nevoie de o cochilie atît de uriașă pentru a-și îndeplini principală sa menire: maternitatea. Într-adevăr, în această cochilie, femela dă naștere și asigură creșterea unui mare număr de pui.

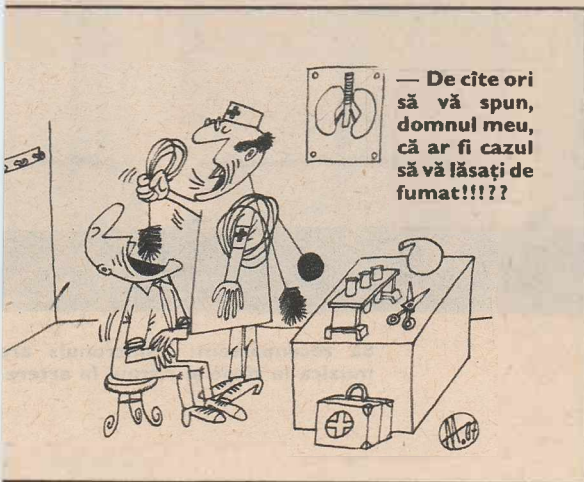

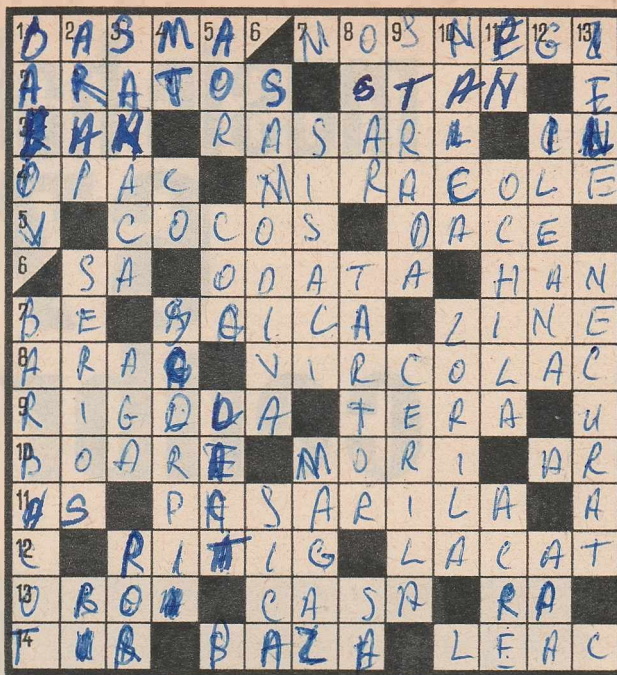
CE NOROC !

În sfârșit, cea mai grea problemă științifică a tuturor timpurilor a fost rezolvată! Trifoiul cu patru foi, «planta purtătoare de noroc», poate fi produs în masă! Transformările pe care le-a suferit clasicul trifoi și mai ales însușirea capacității de a transmite urmașilor noua calitate dobândită (cele patru foi) constituie opera unui fermier din Florida (S.U.A.), Bill Daniels. Fiul al unui horticultor, Bill Daniels a muncit o viață întreagă pentru a transforma în realitate un vis din copilărie: fiecare fir de trifoi să aibă 4 foi! După o selecție îndelungată el posedă la ora actuală o paște pe care se află peste 1 milion de fire de trifoi cu patru foi.

— De câte ori să vă spun, domnule meu, că ar fi cazul să vă lăsați de fumat!!!!?

din lumea basmelor

ORIZONTAL:

1) Basm... la feminin — în tovărășia babelor într-unele povești. 2) Făt-Frumos! — Pățitul din povestea lui Creangă. 3) Hrana cailor năzdrăvani — A apărea ca din pământ — Caietele! 4) Nu-i străveziu — Nu lipsesc din nici un basm. 5) Vestește apariția zorilor și dispariția spiritului rău — Locuitoare din... Sarmizegetusa. 6) Se... incalcă la sfârșitul basmului — Al treilea cuvânt de la începutul oricărui basm... — La răscruce de drumuri. 7) Beriliu — Monstru marin cu șase capete menționat de Vergiliu în «Eneida» — Femei frumoase din basmele noastre. 8) Par subțire — Strigoi. 9) Alături cu drumul — Orășel în Nigeria. 10) Adiere — Sînt pline de fantome în multe povestiri fantastice — Măsură agrară. 11) Campion — Personaj de-o înălțime uriașă din basmele noastre. 12) Personaj din «Albă ca Zăpada» — Nu rezistă ierbi-fiarelor. 13) Instrument muzical de suflat — În unele basme are pereții de turtă dulce, acoperișul de ciocolată etc. — Carp. 14) Slab ca Setilă (fig.) — Ocupația căței din basmul «Fata moșului și fata babei» — Specialitatea vracului.

VERTICAL:

1) Scriitor sovietic, autorul basmului «Caseta de malahit» după care s-a făcut filmul «Floarea de piatră» — Pitic răutăcios și perfid din basmele noastre. 2) Maur, altfel spus — Nu crede-n basme — Buni! 3) Fără nici o turtă-n spuză (fem.) — Comandant otoman — Numele unui împărat din basmele lui Ispirescu. 4) Munte! — Cobalt — Ființe inchipuite ca un șarpe cu limbă de foc. 5) Aur (reg.) — Gen de coafură — Contingent. 6) Zină răutăcioasă, de o frumusețe rară, care ademenește fetele și tinerii și răpește copiii — Floare albastră sau roșie. 7) Plantă textilă din regiunile tropicale (pl.) — La răscrucea balaurilor de fier. 8) Pălămidă de baltă — Căpetenia dracilor — Posesiv. 9) Drum — Moșul despre care copiii mici cred că le aduce daruri pentru pomul de iarnă. 10) Nicolae cel micuț — Animal fantastic, în chip de bou, care se arată numai la revărsatul zorilor. 11) Pene! — Personaj fabulos, prieten cu Făt-Frumos, cu darul miraculos al unei vederi neobișnuite — Ca lămia (pl. fem.). 12) Iubita lui Făt-Frumos, simbolizînd frumusețea feminină ideală — Vie sau moartă, reprezintă un nelipsit element de basm. 13) Ființe înfățișate ca niște fete frumoase care apar numai noaptea, vrăjind prin cîntecul și jocul lor pe bărbați — Din familia lui Scarzoachi.

Florin EREMIĂ

Dicționar: TERA, SICA, SISALI, OSAR.

UNA DIN PRIMELE OPERE ROMÂNEȘTI

E vorba de opera Petru Rareș cu subiect istoric-național a compozitorului Eduard Caudella (libretul, după o nuvelă a lui Nicolae Gane), care s-a reprezentat la București în stagiunea 1900-1901 și care a constituit un adevărat eveniment în viața culturală a țării. Pentru prima dată apărea într-un spectacol de operă un balet cu dansuri românești (format din 40 de persoane), iar corul impunător cuprindea 60 de cîntăreți.

Rolul titular a fost deținut de tenorul Ion Băjenaru (în fotografia noastră), unul din pionierii de frunte ai Operei Române, tenor de renume mondial, partener al celor mai mari cîntăreți ale timpului: Adelina Patti, Hariclea Darclee (cu care a întreprins un strălucit turneu la Constantinopol), Elena Teodorini, Irina Vlădaia și altele.

CASTELUL DIN LÜBECK ȘI MAÎSTRII BRUTARI JAPONEZI

O copie miniaturală a castelului din Lübeck (Republica Federală a Germaniei) a fost executată din piine de către un grup de maiștri brutari din Tokio. Castelul este construit din diferite sorturi de produse de panificație. Astfel, olandele acoperișului sînt făcute din felii de piine de seară, turnurile gemene din franzele, cărămizile părții centrale sînt din biscuiți, pentru diferiți stlpi au fost folosite grisinele și crochetele etc.

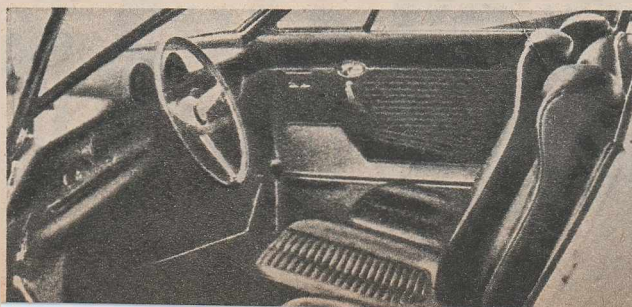
CARNET AUTOMOBILISTIC

o soluție originală

În succesiunea diferitelor tipuri de automobile se resimte de mai multă vreme lipsa unui model de tranziție între spider (mașină sport cu 2 locuri) și berlina normală cu rupeu de 4-5 locuri, cu 4 uși comode. Tipurile «intermediare» pentru 3 sau 4 persoane și cele denumite în mod curent «coupé», sacrifică comoditatea locurilor din spate, în avantajul celor două din față.

Un model original pentru o mașină sport cu 2 uși și cu 2 locuri egal de comode (pentru șofer și 2 călători) a fost recent realizat în Italia. Este vorba de un automobil de serie, Ferrari 350 P, cu o caroserie studiată în mod special. Ușile largi permit intrarea

cu ușurință în automobil. Locurile din spate au fost desființate lărgindu-se spațiul pentru bagaje. «Senzationalul» soluției adoptate constă în amplasarea volanului la mijloc, așa cum se vede în fotografie. Cele 3 locuri sînt prevăzute cu fotolii individuale tip

avion, rabatabile, putînd fi folosite și pentru odihnă.

Soluția aceasta rezolvă radical problema adaptării automobilelor la circulația pe dreapta sau pe stînga și, o dată cu aceasta, mult dorita simetrie a tabloului de bord.

O inovație deosebită constă în dotarea scaunului din mijloc, cel pe care stă conducătorul, cu o serie de dispozitive care ușurează ieșirea șoferului chiar dacă locurile alăturate sînt ocupate.

Scaunul glisează pe o distanță de 40 cm, deci mai mult decît dublu față de glisarea normală. Perna scaunului, atunci cînd acesta este în poziția cea mai apropiată de volan, se rotește pe un dispozitiv de rulmenți cu bile, într-un unghi de 90°, către stînga sau dreapta, astfel încît conducătorul să poată păși spre ușa mașinii.

Neavînd locuri în spate, adîncimea compartimentului pentru conducere este suficient de mare pentru a face lesnicioasă această manevră.

Noul tip de automobil Ferrari 350 P se distinge, în afara motorului de o înaltă precizie și finută tehnică, și printr-o caroserie elegantă, modernă, cu o linie alungită, aerodinamică, în același timp sobră și lipsită de exagerări.

Ing. V. IOANID

Mircea Crișan se autoironizează cu satisfacție. Declară, în interviuri, că rolurile preferate sînt Roll's Royce-urile, mărturisește, pe scenă, că nu rezistă la tentația unei șușanele, ba e gata să-și toarne cenușă în cap și să recunoască, deschis, că Horia Căciulescu e mai... forte ca el în umor.

Nu-l credeți. Cochetează. Se joacă de-a «mea culpa». În fond, e o persoană harnică și sîrgincioasă, care ia risul în serios. Oricît i-ar țîșni de spontan hazul prin toți porii, el se simte obligat să-l prelucreze laborios, selectiv, cu migală și cu Radu Stănescu alături. Așa s-a născut și music-hall-ul «Colibri»: elaborat în retortele unei sfinte alchimii revuistice, după un retetar precis și cu efect sigur. Gîndiți-vă: «Colibri» înseamnă în primul rînd un recital umoristic Mircea Crișan, pe care textierul Mircea Crișan l-a servit fără zgîrcenie. Înseamnă, de-a stînga și de-a dreapta protagonistului, Doina Badea și Margareta Pîslaru, înseamnă un nou cîntec de pahar și un «Capri, c'est fini» ale lui Gică Petrescu, înseamnă efluvii ritmice emenate de «Sincron»...

Dar, vai, cîte rețete nu dau greș, de cîte ori gramajul subtil alcătuit s-a dovedit a omite exact fărîma de har care să binecuvînteze întreaga compoziție artistică! În acest bine gîndit amestec revuistic, o notă sună discordant, mai bine zis se mișcă discordant: corpul de balerine, îmbrăcate cînd op-art, cînd pop-art, cînd mai de loc, fac la modul cel mai propriu cu putință figurație, o figuratie formală, supărător de necoregrafică.

Spectacolul regizat de N. Dinescu obține totuși, în pofida acestui păcat, succes de public. De ce?

Anthony Quinn ne-a vrăjit pe toți cu Zorba grecul al său. Mircea Crișan vine și dansează pe scenă, în ritmul acela sacadat, obsedant, tulburător, dansul lui Zorba. Cinci minute, zece minute, un sfert de oră. E o demonstrație de ce poate face voința și educația fizică dintr-o siluetă rotofeie? Mă rog! Dar mai ales o demonstrație a ceea ce înseamnă să simți pulsul publicului, al gustului zilei. Crișan știe că în aer plutesc aburii capodoperei cinematografice a lui Kakoyannis și ni-i trece din nou, amețitor, prin fața ochilor, «parafrazîndu-l» pe Quinn, cu adaosul său de haz și farmec. E un «trouvaille!» Crișan știe tot ce știe omul de pe stradă și nu se sfiește să spună lucrurile pe nume. Crișan nu ezită să înțepe, să lovească chiar, cu curaj civic, cu responsabilitate. Uneori, mai repartizează cîte o felie de satiră și adjuncțiilor săi întru umor (mereu tînăra Didi Ionescu sau cuplul tot mai dezinvolt, mai sigur de el, Nicu Constantin și Al. Lulescu). Păcat doar că satira sa se mărunțește pe alocuri, pierzîndu-se — oare voit? — printre iritante fleacuri cotidiene. Supără acest lucru? Poate mai curînd dezamăgește. Pentru că de la Mircea Crișan spectatorii nu acceptă orice. Așteaptă. Pretind. Mircea Crișan place pentru că e el, într-un fel, o mostră, un reprezentant al bunului-simț comun, popular, inteligent și curajos. Place pentru că el nu cere complicitatea publicului la un umor gros, nu face risipă de zîmbete, nu țîne la gesturi excesive, la mimică abundentă. El nu se vrea un jovial cu orice preț, nu flirtează cu spectatorii, nu vrea să-i cucerească cu «cîrlige». Umorul său e grav, dulce, mimînd seriozitatea, chiar și candoarea. Și mai ales, umorul său are știința de-a apăsa cu degetul pe punctul sensibil al zilei: ceea ce nu e puțin lucru.

Să nu ne mințim: cînd lumea vine la music-hall se așteaptă și la unele desfătări deconectante, de ordin vizual să zicem. Aici, dansatoarele trebuie să arate totdeauna ca în ajunul unui concurs de frumusețe (și, slavă

music-hall '67: colibri

«Că doar n-o să trăim cît lumea!
Dacă ne-o spune Gică Petrescu..»

Să recunoaștem: «Sincronul» are muzica în sînge și ritmul în artere

Ca orice music-hall care se respectă, «Colibri»-ul are penajul colorat prin prezența, din păcate doar decorativă, a corpului de balet.

Cu Mircea Crișan și Margareta Pislaru pe emblema spectacolului, nu e de mirare că music-hall-ul «Colibri» face săli pline.

Domnului, au început să arate!), trebuie să demonstreze cât de decent și scilpitor pot fi îmbrăcate pe scenă și, în sfârșit, dar nu în ultimul rând, trebuie să danseze bine. De costumație (și de decor), Puiu Ganea s-a ocupat cu fantezie și simț al modernului. De balet s-au ocupat doi maestri ai genului, Trixi Checais și Nicolae Sever: din păcate cu rezultate mult prea puțin reușite. Toate zîmbetele dulci profesioniste ale balerinelor, toate eforturile lor de a se mișca cu grație și ritm, se pierd într-un balet parcă nedesenat, amorf. Un singur număr coregrafic ni s-a părut a avea mai multă personalitate: cel semnat de mimii Anton și Romică. Păcat că ei înșiși nu s-au mai reinnoit de la un spectacol la altul!

Cît dureaza voga unui «monstru sacru» dotat cu chitară electrică? Une-

ori, cît viața unei etemereide. Gică Petrescu ne cîntă «șansonete» neaoșe ori chiar de pe malul Senei de... (mă rog, să nu fim indiscreți cu numărul anilor), dar n-a reușit să ne obosească. Ține. Se menține. Este el însuși. Doina Badea cîntă bine. O știam. A izbutit de astă dată să ne demonstreze că poate avea și prezență scenică: metamorfoza înfățișării ei este surprinzătoare. De unde se vede că, uneori, pentru o cîntăreață de muzică ușoară costumierul și machieuză pot face aproape tot atît cît și profesorul de canto.

Margareta Pislaru a putut părea unora o apariție meteorică, o modă, un capriciu. Evident, nu e. Face teatru. face tilm, cu tenacitate, cu voință, muncind cu pumnii strînși. Și cîntă, în continuare, cu talent. A trecut cu bine momentul critic cînd se despart apele, cînd se vede cît la sută din glorie a fost fum și cît și-a tras seva din

pămîntul harului adevărat. Este exact ceea ce s-a întîmplat și cu «Sincronii»: băieții aceștia au muzica în sînge și ritmul în artere, și după ce au făcut toate pojarurile și scarlatinele copilăriei muzicale, după ce au trecut de criza frisoanelor, și-au dovedit o incontestabilă personalitate artistică. Cornel Fugaru va avea de spus un cuvînt în muzica românească!

Să-i mai enumerăm? Cîntă, la lumina penajului colorat al «Colibriului», Mariana Bădoiu cu Fărămiță Lambru în stînga ei, cîntă George Bunea și Lucki Marinescu, cîntă trio Caban, face acrobații pe sîrmă moale — cu momente de suspense — oaspetele Charles Fishorn din R.D.G. Și dirijează Sergiu Malagamba. Faceți singuri bilanțul: pentru trei ore de music-hall...

Sanda FAUR

Fotografii de S. STEINER

criza anglo - malteză

Proiectul Angliei de a reduce substanțial cheltuielile ei militare în Malta a nemulțumit profund guvernul din La Valetta și a răpit maltezelor plăcerea de a debita una din glumele lor favorite: «Ultimul eveniment politic important petrecut la noi a fost pogorîrea... Sf. Paul, în urmă cu 1900 de ani».

E drept că de la «debarcarea» sfîntului s-au mai întîmplat de-a lungul vremii o serie de evenimente «de mai mică importanță»: pe aici (după fenicienii, grecii, romani și cartaginezii) s-au mai perindat bizantini, vandali, arabi, normanzi, aragonezi, castilieni, cavalerii iogași, turcii, francezi. În 1800 Franța a cedat arhipelagul Angliei, care în 1815 l-a proclamat colonie. Situația geografică a Maltei, «zăvor al Mediteranei răsăritene» — cum o califică un ziarist — a condamnat insula la o respectabilă tradiție militară, de peste 200 de ani. Dacă în lumea de azi insula, cu o importanță strategică mult diminuată, a redevenit ceea ce săptămînalul parizian *L'Express* denuiea, firește dintr-un teribilism gazetăresc, «300 km² de lavă, undeva, în Mediterana», nu este mai puțin adevărat că atenția pur militară acordată de secole Maltei a adus prejudicii dezvoltării sale. «Mai mult de un secol — scria o revistă britanică — politica economică a guvernului londonez privind

Malta a fost dictată numai de departamentele militare, mai ales de ministerul marinei. Este clar că această politică nu ținea cont de interesele concrete ale insulei: agricultura era neglijată, irigația uitată, industria locală ignorată».

Consecințele unei asemenea politici constau în faptul că astăzi Malta depinde într-o măsură covârșitoare, din punct de vedere economic, de baza militară engleză, instalată pe insulă.

Proiectata reducere cu două treimi a angajamentelor militare ale Marii Britanii în insulă (în valoare de 6,6 milioane lire sterline) ar frustra statul maltez de venituri aproximativ egale cu valoarea pe un an a producției agricole a țării.

În Malta, opoziția care se pronunță de ani de zile pentru lichidarea bazelor și diversificarea economiei a demonstrat încă o dată guvernului că preocuparea sa pentru dezvoltarea industrială a insulei este insuficientă. Numai așa se face — explică liderii opoziției — că astăzi, ca guvern al unui stat independent, cabinetul Borg Olivier, în loc de a milita pentru desființarea bazei engleze este pus în situația umilitoare de a cere Londrei să-și respecte angajamentele militare.

Corneliu VLAD

Manevre militare pe plaja malteză.

«b-747» și concurența

Avînd în față perspectiva unei creșteri de patru ori a traficului aerian de pasageri în viitorii 10 ani, principalele companii aviatice din S.U.A. au început de pe acum să se preocupe de felul cum vor putea fi atrași în fața ghișeelelor lor viitorii călători. Comenzile în vederea procurării uriașelor

aparate supersonice au și fost plasate. Compania «Boeing», constructoarea avionului «B-747», pe bordul căruia vor putea să ia loc între 340 și 390 de pasageri, a anunțat că a vîndut deja 25 de aparate în valoare de 550 milioane dolari și a primit comenzi pentru alte 81. Societatea prevede

că, în total, va livra pînă la 400 de exemplare ale acestui avion uriaș, care va străbate liniile aeriene interne și internaționale cu începere din anul 1969.

Ce fac între timp societățile americane de transporturi aeriene? Prezentarea de filme în timpul zborului, organizarea de recepții și chiar dineuri — așa cum se întîmplă în prezent — sînt considerate insuficiente pentru cîștigarea pasagerilor. De aceea a început o vastă campanie publicitară care, în esență, reflectă lupta de concurență între cele zece companii aeriene americane. «Imaginați-vă un avion prevăzut cu o terasă, cu camere sau birouri stereofonice» — se laudă pe cite două pagini, în diferite reviste, compania «American Airlines». «O scară în spirală va duce la etajul superior, aici se va găsi o încăpere unde vor putea fi

prezentate spectacole de teatru și chiar un atelier de pictură, unde vă veți putea odihni pe canapele și fotolii». «Pan American» își propune să instaleze la bordul avionului un bar cu un pian, iar «Trans World Airlines» intenționează să amenajeze un salon pentru cocktailuri și o încăpere specială pentru copii. «Northwest Airlines» pare să fie dispus să aducă la bord chiar o orchestră de jaz.

Și cu toate acestea societatea «Boeing» afirmă că avionul «B-747» este atît de mare încît «poate adăposti un local de noapte complet, cu mese, bar și ring de dans și chiar un poligon de tir». «Pînă în prezent — scrie revista *Time* — nici unul dintre cumpărătorii nu și-a însușit aceste idei». Dar pînă în 1969 a mai rămas timp suficient!

I. RETEGAN

la 75 de ani, 67 volume

Piesa care deține recordul mondial absolut al numărului de spectacole nu-l are ca autor nici pe Sofocle, nici pe Aristofan, nici pe Shakespeare, Molière sau Cehov. Pe primul loc în analele istoriei teatrului se află, din punct de vedere al succesului de casă, melodrama polițistă «Cursa de șoareci» de Agatha Christie. Premiera a avut loc la 25 noiembrie 1952 la Londra, la Teatrul Ambassador, și de atunci se joacă fără întrerupere de opt ori pe săptămînă. Iată și citeva date în plus: peste două milioane de spectatori, 86 de actori care s-au perindat în cele opt roluri ale piesei, un singur interpret care și-a «păstrat» personajul vreme de peste 14 ani.

Agatha Christie este ea însăși uimită de succesul lucrării sale dramatice. «Mă așteptam, în cel mai bun caz, ca piesa să facă o sută de reprezentații» — a declarat scriitoarea unui redactor al săptămînalului londonez *Sunday Times*.

Unii afirmă că Agatha Christie — care a împlinit de curînd 75 de ani — este, în momentul de față, cel mai citit autor de limbă engleză din lume. Lucrul e, firește, mai puțin controlabil decît performanța stabilită de «Cursa de șoareci». În orice caz, din cifrele pe care au izbutit să le adune statisticienii reiese că lucrările sale au fost traduse în 83 de limbi, tirajul total ridicîndu-se la peste 15 milioane de exemplare.

Agatha Christie s-a născut în 1891, iar cel dintîi roman polițist l-a scris la vîrsta de 25 de ani, în timpul primului război mondial. Aproape toate editurile l-au respins și abia în 1920 a fost publicat, aducînd autoarei un venit de... 25 de lire sterline. Dar în lumea fictivă a marilor dezlegători de enigme criminale își făcuse apariția un detectiv mărunț, rotofei și nițeluș ridicol, căruia însă nu-i rezistă nici un mister. E vorba de Hercule Poirot.

La sfîrșitul lui 1966 a apărut cel de-al 67-lea volum polițist semnat de Agatha Christie. Lor li se adaugă optsprezece

Agatha Christie.

piese de aceeași factură. Ceea ce se cunoaște mai puțin este că mama spirituală a lui Poirot a scris și o plachetă de poezii, «Cale visurilor», o lucrare de știință popularizat despre arheologie (soțul ei, Max Mallowar este un savant de mare renume în acest domeniu), precum și citeva cărți pentru copii. Sub pseudonimul de Mary Westmacott, ea este și autoarea a șase romane în care nu se comite nici o crimă, în schimbul eroii sînt devorați de iubiri pătimașe. Pușblicul cititor s-a dovedit însă refractar și nici una din aceste cărți nu s-a bucurat de succes.

Agatha Christie își pregătește autobiografia, pe care nu vrea s-o încredințeze tiparului decît prin testament. Tot pentru publicare postumă sînt rezervate și două romane polițiste, pe care ea le consideră cele mai reușite. Deocamdată însă prolific autoare își vede mai departe de treabă în ritmul pe care și l-a stabilit de mult — cel puțin o carte pe an.

N. AURELIU

tutankamon în... deplasare

La «Petit-Palais» din Paris s-a organizat o expoziție a tezaurului din mormîntul faraonului Tutankamon (secolul al XIV-lea î.e.n.). Precum se știe, mormîntul lui Tutankamon a fost descoperit abia în 1922, în Valea Regilor, de către arheologii englezi Carnarvon și Carter. Magnificul mobilier funerar, admirabilele sculpturi și alte piese de valoare inestimabilă găsite în acest mormînt au intrat de atunci în fondul Muzeului arheologic din Cairo. Acum, această expoziție, cuprinzînd 45 de piese, a trecut Mediterana, pentru ca Parisul să poată admira masca de aur a lui Tutankamon, pumnalul său de aur, statuia acestuia în mărime naturală lucrată din granit și lemn poleit cu aur, statuia în aur a lui Amenofis al III-lea, tatăl lui Tutankamon, precum și numeroasele coliere, cercei și alte piese lucrate cu măiestrie de meșterii de acum mai bine de trei milenii.

Transportul prețioaselor piese din Egipt pînă în Franța s-a făcut cu o grijă deosebită. Și un mic amănunt: expoziția a fost asigurată pentru suma de 5 milioane lire egiptene.

canada și „marele vecin din sud“

Pregătirile pentru sărbătorirea centenarului canadian, lucrările febrile de pe antierul Expoziției universale de la Montreal au trecut în aceste zile pe planul de actualitate în presa canadiană. «Subiectul nr. 1» îl constituie relațiile cu «marele vecin din sud».

Doar puține zile sînt de cînd corespondentul din Canada al lui **New York Times** sesiza o creștere a tensiunii în raporturile canadano-americane și iață că aceasta a și degenerat într-un conflict deschis. Este vorba de hotărîrea guvernului canadian de a legifera interzicerea fără nici o excepție a concolului străin asupra băncilor canadiene. Reacțiile stîrnite în S.U.A. de această măsură indică în mod clar ce se ascunde în spatele termenului general de control străin». De altfel este notoriu faptul că economia canadiană se află în strînsă sufocantă (Tribune des Nations) a Statelor Unite. Firmele americane controlează, de pildă, 59% din industria prelucrătoare a Canadei, 95% din industria de automobile etc. Cifra totală a întreprinderilor canadiene aflate sub controlul american se ridică la 5 200.

De mai multă vreme această situație iritează îngrijorare în Canada. Reflectînd starea de spirit care a cuprins cercuri din cele mai largi ale opiniei publice canadiene, ziarul liberal **Toronto Star** dădea în urmăritiva cîtva timp acest semnal de alarmă:

«Canada se află tot mai mult în primejdia de a deveni un satelit al S.U.A. din punct de vedere economic. Ne vindem independența». O expresie a presiunii exercitate în direcția apărării intereselor naționale ale Canadei o constituie și reîntrarea recentă în guvern, ca ministru fără portofoliu, a lui **Walter Gordon**, fost ministru liberal de finanțe, care se situează tocmai pe această poziție. Iar numirea lui **Gordon** i se adaugă acum măsura amintită la început, ca și faptul că la notele de protest ale Washingtonului, Ottawa a răspuns cu calm. Și ar mai trebui poate amintit că Departamentul de stat al S.U.A. este de asemenea preocupat de lipsa de înțelegere manifestată de Canada față de politica sa în Extremul Orient și îndeosebi în Vietnam...

Un semn al neliniștii Statelor Unite față de deteriorarea crescîndă a relațiilor cu Canada și al unei mai mari atenții acordate în general vecinului din nordul Mariilor Lacuri îl constituie și faptul că, dacă timp de 15 ani de problemele canadiene se ocupa o subsecție a Biroului pentru problemele Commonwealthului britanic și pentru problemele europene din Departamentul de stat, în momentul de față există o secție pentru problemele canadiene și un director pentru relațiile cu Canada. Dar nu aceasta e schimbarea pe care o așteptau canadienii...

I. CIOARĂ

săgeata de beton

Cu rădăcinile bine înfipte în pămînt partea inferioară sugerează o floare cu șase petale, o floare neobișnuită: diametru (60 m) turnul de televiziune de la Ostanovo va purta curînd în milioane de case magini de pe platoul de televiziune moscovit. O știre parvenită în aceste zile relatează că a fost atinsă cota de 385 metri. Deci, prima etapă a construcției s-a încheiat. Trupul de beton al turnului a dobîndit dimensiunile finale. Un brîu trairnic în cabluri de oțel asigură rezistența originală construcției. Începe acum o etapă finală care solicită eforturi complexe: montarea antenei. De înălțimea unui bloc de 40 de etaje (140 m), antena, suprapusă la înălțimea de 385 m ai turnului, va face ca, la Moscova, să se afle construcția care deține, în prezent, primul record al Universității «Lomonosov» aparține trecutului.

Unul din constructori, inginerul Ivanov,

îmi relatează că emisiunile de televiziune vor putea fi recepționate pe o rază de 250 km. La capitolul curiozităților tehnice trebuie să notăm faptul că antena va putea avea oscilații pînă la patru metri față de ax. Constructorii au avut însă grijă ca, în cazul unor furtuni de o intensitate deosebită, antena să suporte în bune condițiuni și oscilații de 14 m.

Construcția, care va fi terminată înainte de 7 noiembrie, va deveni și un solicitat loc de recreație. Cei dornici să îmbrățișeze panorama Moscovei vor avea prilejul să o facă urcînd pe terasele special amenajate la 525 m înălțime. Constructorii au amenajat și un restaurant la 321 m, plasîndu-l pe o platformă turnantă.

M. RAMURĂ

Forțele aeriene americane ce execută raidurile pirateresti asupra centrelor populare ale R.D. Vietnam primesc riposta cuvenită. Fotografia prezintă imășițele unui bombardier american, doborît deasupra districtului Vinh Gia.

Răspunzînd invitației președintelui **Habib Burghiba** (în fotografie, în dreapta), președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, **Chivu Stoica**, împreună cu soția, a făcut între 2 și 7 februarie a.c. o vizită oficială de prietenie în Tunisia.

Din Tunisia, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, **Chivu Stoica**, împreună cu soția, a plecat în Somalia, unde la invitația președintelui Republicii Somalia, **Aden Abdullah Osman**, a făcut o vizită oficială de prietenie.

În cursul acestei săptămîni ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, **Corneliu Mănescu**, s-a aflat într-o vizită oficială de cinci zile în Belgia. În fotografie: **Corneliu Mănescu** și **Pierre Harmel**, ministrul afacerilor externe al Belgiei, împreună cu soțiile.

din lume adunate

Un ziar local englez — «Daily Times» — relatează că o delegație de cetățeni din Mildenhall (Suffolk) l-a vizitat pe comandantul bazei americane din apropierea orașului pentru a se plînge de zgomotul insuportabil produs de activitatea intensă a reactorilor ce cu onoare le conduce. Potrivit ziarului, colonelul **Harold Fulmer** ar fi răspuns făcînd apel la simțul de «solidaritate» al locuitorilor. «Aveți, a spus colonelul, avioane care zboară de aci tocmai în Vietnam unde fac o treabă bună...». A doua zi după publicarea declarației colonelului a chemat presa locală și centrală pentru a explica că a fost înțeles greșit, că el de fapt a spus doar că la bază se află «avioane de același tip cu cele care fac o treabă bună în Vietnam».

Cineva și-o fi dat seama, după cum scrie «Daily Mirror», de «caracterul exploziv» al știrii dezvăluite de colonelul **Fulmer**. A rămas încă neelucidat un singur aspect: în ce măsură locuitorii din Mildenhall vor dormi mai liniștiți acum cînd cunosc motivul zgomotului? Și încă în două variante.

Un savant antropolog a afirmat în cadrul unui colocviu internațional că «omul a putut supraviețui în trecutul îndepărtat

timp de aproape un milion de generații, grație doar faptului că mirosul și gustul cărnii sale provoacă greață cumplită animalelor de pradă. În momentul cînd aceste arme naturale încetaseră să mai fie eficiente, omul învățase deja să folosească alte arme în apărarea sa». Sugestia merită meditație contemporană. Poate se va găsi cîndva mijlocul ca numai vederea armelor folosite de oameni împotriva semenilor lor să provoace reacții salutare de genul celor care au salvat ființa cugetătoare timp de un milion de generații.

National Periodical Publications Incorporated care inunde regulat piața americană cu circa 48 de titluri de comicsuri a hotărît să renunțe la folosirea subiectelor luate din războiul purtat de S.U.A. în Vietnam. Motivul? «Războiul din Vietnam — declară proprietarii societății — nu este popular în rîndurile tineretului consumator de comicsuri și al părinților lor».

Să fie greața atotsalvatoare din trecut? Posibil. Am dori-o prezentă nu numai în domeniul comicsurilor ci și în toate celelalte domenii legate de agresiunea S.U.A. împotriva Vietnamului.

Nicolae URECHE

RELONTEX

Fire voluminoase pentru țesături, tricoturi, jerseuri etc. produce

PUBLICITATE
f
flacăra

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI